ISSN 1725-2628

Europeiska unionens officiella tidning

L 204

Svensk utgåva

fyrtionionde årgången

26 juli 2006

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I *Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk*

★ **Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet** ([1]) 1

★ **Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/52/EG av den 5 juli 2006 om ändring av direktiv 95/2/EG om andra livsmedelstillsatser än färgämnen och sötningsmedel och direktiv 94/35/EG om sötningsmedel för användning i livsmedel** 10

★ **Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (omarbetning)** 23

([1]) Text av betydelse för EES.

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt en begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fetstil och föregås av en asterisk.

I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2006

av den 5 juli 2006

om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 80.2,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ([2]), och

av följande skäl:

(1) Den inre marknaden för luftfartstjänster bör gagna alla medborgare. Därför bör personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet ha samma möjligheter som andra medborgare att resa med flyg, oavsett om dessa hinder beror på funktionshinder, ålder eller andra faktorer. Personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet har samma rätt som alla andra medborgare till fri rörlighet, valfrihet och icke-diskriminering. Detta gäller såväl under flygresor som i andra situationer i livet.

(2) Personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet bör därför accepteras för transport och inte vägras transport på grund av sitt funktionshinder eller sitt rörelsehinder, utom när detta är motiverat av säkerhetsskäl och föreskrivs i lagstiftning. Innan lufttrafikföretag, deras agenter och researrangörer godtar platsreservationer från personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet bör de göra alla rimliga ansträngningar för att kontrollera om det av säkerhetsskäl är motiverat att sådana personer inte kan tas emot på de berörda flygningarna.

(3) Denna förordning bör inte påverka andra rättigheter för resenärer som fastställs i gemenskapslagstiftningen, särskilt i rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang ([3]) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar ([4]) Om samma händelse skulle ge upphov till samma rätt till återbetalning eller ombokning enligt någon av dessa rättsakter eller denna förordning bör den berörda personen tillåtas utöva denna rätt endast en gång efter eget gottfinnande.

(4) För att ge personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet samma möjligheter att resa med flyg som andra medborgare, bör man med hjälp av den personal och den utrustning som är nödvändig på flygplatser och ombord på flygplan tillhandahålla assistans som fyller de berörda personernas särskilda behov. Med tanke på den sociala integrationen bör de berörda personerna få denna assistans utan några extra avgifter.

(5) Den assistans som ges på flygplatser belägna inom en medlemsstats territorium där fördraget är tillämpligt bör, bland annat, göra det möjligt för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet att ta sig från en angiven ankomstpunkt på flygplatsen till flygplanet samt från flygplanet till en angiven avresepunkt på flygplatsen, inbegripet av- och påstigning. Dessa punkter bör anges åtminstone vid terminalbyggnadernas huvudentréer i områden med incheckningsdiskar, i tåg-, spårvägs-, tunnelbane- och busstationer, vid taxistationer och andra avlämningsplatser samt vid flygplatsparkeringar. Assistansen bör organiseras på ett sådant sätt att störningar och förseningar undviks, samtidigt som en hög och likvärdig standard säkras i hela gemenskapen och resurserna utnyttjas på bästa sätt, oavsett vilken flygplats eller vilket lufttrafikföretag som berörs.

([1]) EUT C 24, 31.1.2006, s. 12.

([2]) Europaparlamentets yttrande av den 15 december 2005 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 9 juni 2006.

([3]) EGT L 158, 23.6.1990, s. 59.

([4]) EUT L 46, 17.2.2004, s. 1.

(6) För att uppnå dessa mål bör en central enhet ha ansvaret för att säkerställa en högkvalitativ assistans på flygplatser. Eftersom flygplatsens ledningsenheter har en central funktion när det gäller att tillhandahålla tjänster på hela flygplatsen, bör det övergripande ansvaret läggas på dessa enheter.

(7) Ledningsenheterna på flygplatserna får själva erbjuda assistans till personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet. Med tanke på den positiva roll som vissa aktörer och lufttrafikföretag spelat tidigare får ledningsenheterna alternativt sluta avtal med tredje parter om att ge sådan assistans, utan att det påverkar tillämpningen av de relevanta bestämmelserna i gemenskapslagstiftningen, inbegripet de som gäller offentlig upphandling.

(8) Assistansen bör finansieras så att kostnaderna fördelas jämnt på alla passagerare som använder en flygplats, för att motverka hinder för transport av personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet. En avgift som tas ut av varje lufttrafikföretag som använder en flygplats och som står i proportion till det antal resenärer som bolaget transporterar till och från flygplatsen, tycks vara det effektivaste finansieringssättet.

(9) I syfte att särskilt säkerställa att de avgifter som ett lufttrafikföretag betalar står i rimlig proportion till den assistans som erbjuds personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet och att dessa avgifter inte används till att finansiera andra verksamheter inom ledningsenheten än de som avser tillhandahållandet av sådan assistans, bör avgifterna fastställas och tillämpas med full insyn. Rådets direktiv 96/67/EG av den 15 oktober 1996 om tillträde till marknaden för marktjänster på flygplatserna inom gemenskapen [1] och särskilt bestämmelserna om uppdelning av verksamheterna bör därför tillämpas när de inte strider mot bestämmelserna i denna förordning.

(10) När flygplatserna och lufttrafikföretagen organiserar assistansen till personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet samt utbildning av sin personal bör de beakta Europeiska civila luftfartskonferensens (ECAC) dokument nr 30 del I avsnitt 5 med tillhörande bilagor, särskilt uppförandekoden för marktjänster till personer med nedsatt rörlighet i bilaga J, då denna förordning antas.

(11) I samband med beslut om utformning av nya flygplatser och terminaler och vid större renoveringar bör flygplatsernas ledningsenheter när så är möjligt ta hänsyn till behoven hos personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet. Lufttrafikföretag bör på liknande sätt när så är möjligt ta hänsyn till sådana behov när de fattar beslut om utformningen av nya och nyrenoverade flygplan.

(12) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter [2] bör tillämpas strikt i syfte att garantera att rätten till privatliv för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet respekteras och att den begärda informationen endast används för att fullfölja de skyldigheter att tillhandahålla assistans som fastställs i denna förordning och inte används mot de resenärer som efterfrågar tjänsten.

(13) All väsentlig information till flygpassagerare bör ges i alternativa former som är tillgängliga för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet och bör åtminstone ges på samma språk som informationen till andra passagerare.

(14) Om rullstolar eller andra hjälpmedel vid förflyttning eller andra hjälpmedel förloras eller skadas under hanteringen på flygplatsen eller under transporten ombord på flygplanet bör ägaren till utrustningen ersättas i enlighet med internationell lagstiftning, gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning.

(15) Medlemsstaterna bör utöva tillsyn och se till att denna förordning efterlevs samt utse ett lämpligt organ som ansvarar för genomförandet. Denna tillsyn påverkar inte rätten för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet att söka rättslig upprättelse i domstol enligt nationell lagstiftning.

(16) Det är viktigt att en person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet som anser att denna förordning har överträtts skall kunna uppmärksamma ledningsenheten på flygplatsen eller, beroende på omständigheterna, det berörda lufttrafikföretaget på detta. Om personen med funktionshinder eller personen med nedsatt rörlighet inte kan få gottgörelse på detta sätt bör han eller hon ha möjlighet att lämna in ett klagomål till det eller de organ som har utsetts av den aktuella medlemsstaten för detta ändamål.

(17) Klagomål angående assistansen på en flygplats bör riktas till det eller de organ som av den medlemsstat där flygplatsen är belägen har utsetts för genomförandet av denna förordning. Klagomål angående assistans från ett lufttrafikföretag bör riktas till det eller de organ som av den medlemsstat som utfärdat den operativa licensen för lufttrafikföretaget utsetts för genomförandet av denna förordning.

[1] EGT L 272, 25.10.1996, s. 36. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

[2] EGT L 281, 23.11.1995, s. 31. Direktivet ändrat genom förordning (EG) nr 1882/2003.

(18) Medlemsstaterna bör fastställa sanktioner som skall tillämpas vid överträdelser av bestämmelserna i denna förordning och se till att de tillämpas. Sanktionerna, som kan utgöras av ersättning till den berörda personen, bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.

(19) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att säkerställa skydd och assistans på en hög och likvärdig nivå i alla medlemsstater och se till att ekonomiska aktörer verkar under harmoniserade villkor på den inre marknaden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(20) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

(21) I en gemensam förklaring från de båda ländernas utrikesministrar ingick Konungariket Spanien och Förenade kungariket den 2 december 1987 ett avtal om arrangemang för utökat samarbete när det gäller användningen av flygplatsen i Gibraltar. Dessa arrangemang har ännu inte trätt i kraft.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I denna förordning fastställs regler för skydd och assistans åt personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet i samband med flygresor, både för att skydda dem mot diskriminering och se till att de får assistans.

2. Bestämmelserna i denna förordning är tillämpliga på personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet som utnyttjar eller avser att utnyttja kommersiella luftfartstjänster för passagerare i samband med avfärd från, transitering genom eller ankomst till en flygplats, när flygplatsen är belägen inom en medlemsstats territorium där fördraget är tillämpligt.

3. Artiklarna 3, 4 och 10 skall dessutom vara tillämpliga på resenärer som avreser från en flygplats belägen i ett tredjeland till en flygplats belägen inom en medlemsstats territorium där fördraget är tillämpligt, om det lufttrafikföretag som utför flygningen är ett EG-lufttrafikföretag.

4. Denna förordning skall inte påverka andra rättigheter för passagerare som fastställs i direktiv 90/314/EEG och förordning (EG) nr 261/2004.

5. I den mån bestämmelserna i denna förordning är oförenliga med bestämmelserna i direktiv 96/67/EG skall denna förordning ha företräde.

6. Tillämpningen av denna förordning på flygplatsen i Gibraltar skall inte anses påverka Konungariket Spaniens och Förenade kungarikets rättsliga ståndpunkter i tvisten om suveräniteten över det territorium där flygplatsen är belägen.

7. Denna förordning skall inte tillämpas på flygplatsen i Gibraltar förrän arrangemangen i den gemensamma förklaring som gjordes av Konungariket Spaniens och Förenade kungarikets utrikesministrar den 2 december 1987 träder i kraft. Konungariket Spanien och Förenade kungariket kommer att underrätta rådet om datumet för detta ikraftträdande.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning avses med

a) *person med funktionshinder eller person med nedsatt rörlighet:* en person vars rörlighet är nedsatt vid användning av transporter på grund av någon form av fysiskt funktionshinder (sensoriskt eller motoriskt, bestående eller tillfälligt), psykiskt funktionshinder eller psykisk funktionsnedsättning eller på grund av annat funktionshinder eller ålder och vars situation kräver lämplig uppmärksamhet och anpassning till hans eller hennes särskilda behov av de tjänster som är tillgängliga för alla passagerare,

b) *lufttrafikföretag:* ett lufttransportföretag med giltig operativ licens,

c) *lufttrafikföretag som utför flygningen:* ett lufttrafikföretag som utför eller avser att utföra en flygning enligt ett avtal med en passagerare eller som företrädare för annan juridisk eller fysisk person som har ett avtal med den passageraren,

d) *EG-lufttrafikföretag:* ett lufttrafikföretag med giltig operativ licens utfärdad av en medlemsstat i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2407/92 av den 23 juli 1992 om utfärdande av tillstånd för lufttrafikföretag ([1]),

e) *researrangör:* med undantag för ett lufttrafikföretag, en arrangör av resepaket eller en återförsäljare i den mening som avses i artikel 2.2 och 2.3 i direktiv 90/314/EEG,

f) *flygplatsens ledningsenhet eller ledningsenhet:* en enhet som i enlighet med nationell lagstiftning framför allt har till uppgift att administrera och leda flygplatsens infrastrukturer samt att samordna och kontrollera den verksamhet som aktörer som befinner sig på berörd flygplats eller berört flygplatssystem bedriver,

([1]) EGT L 240, 24.8.1992, s. 1.

g) *användare av en flygplats:* varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för att med flyg transportera passagerare från eller till den berörda flygplatsen,

h) *användarkommitté:* en kommitté bestående av företrädare för användarna av flygplatsen eller de organisationer som företräder dessa,

i) *platsreservation:* att en passagerare har en biljett eller annat bevis som visar att platsreservationen har godkänts och registrerats av lufttrafikföretaget eller researrangören,

j) *flygplats:* varje markområde som är särskilt anpassat för landning, start och manövrar av luftfartyg, inbegripet de närliggande byggnader som kan behövas för flygtrafiken och flygplansservicen samt de byggnader som behövs till stöd för de kommersiella luftfartstjänsterna,

k) *flygplatsparkering:* en bilparkering inom flygplatsområdet eller under direkt kontroll av flygplatsens ledningsenhet och som står till direkt förfogande för de passagerare som använder flygplatsen,

l) *kommersiella luftfartstjänster för passagerare:* flygtransport av passagerare som utförs av ett lufttrafikföretag genom en reguljär eller icke-reguljär flygförbindelse och som erbjuds allmänheten mot ersättning, antingen separat eller som del av ett paket.

Artikel 3

Förbud mot att vägra transport

Ett lufttrafikföretag, dess agent eller en researrangör får inte med hänvisning till funktionshinder eller nedsatt rörlighet

a) vägra att godkänna en platsreservation för en flygning som avgår från eller ankommer till en flygplats som omfattas av denna förordning,

b) neka personer med funktionshinder eller personer med nedsatt rörlighet ombordstigning vid en sådan flygplats, förutsatt att personen i fråga har en giltig biljett och en platsreservation.

Artikel 4

Undantag, särskilda villkor och information

1. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 3 får ett lufttrafikföretag, dess agent eller en researrangör, med hänvisning till funktionshinder eller nedsatt rörlighet, vägra att godkänna en platsreservation från eller neka ombordstigning för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet

a) för att uppfylla tillämpliga säkerhetskrav som fastställts i internationell lagstiftning, gemenskapslagstiftning eller nationell lagstiftning eller för att uppfylla säkerhetskrav som fastställts av den myndighet som utfärdade drifttillståndet för det berörda lufttrafikföretaget,

b) om flygplanets storlek eller dess dörrar gör det fysiskt omöjligt att ta ombord eller transportera personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet.

Om vägran att godta en platsreservation grundas på de skäl som anges i första stycket led a eller b skall lufttrafikföretaget, dess agent eller researrangören göra rimliga ansträngningar för att föreslå den berörda personen ett godtagbart alternativ.

En person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet som nekats ombordstigning på grund av sitt funktionshinder eller sin nedsatta rörlighet och en person som ledsagar denne i enlighet med punkt 2 i denna artikel skall erbjudas rätt till återbetalning eller ombokning enligt artikel 8 i förordning (EG) nr 261/2004. Rätten till val mellan returflygning eller ombokning gäller endast på villkor att alla säkerhetskrav uppfylls.

2. På samma villkor som anges i punkt 1 första stycket led a får lufttrafikföretaget, dess agent eller en researrangör kräva att personer med funktionshinder eller personer med nedsatt rörlighet skall ledsagas av en annan person som kan ge den assistans som krävs för personen med funktionshinder eller nedsatt rörlighet.

3. Ett lufttrafikföretag eller dess agent skall, i tillgängligt format och åtminstone på samma språk som informationen till övriga passagerare, offentliggöra de säkerhetsregler som lufttrafikföretaget tillämpar på transport av personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet samt information om eventuella begränsningar avseende transport av dessa personer eller hjälpmedel på grund av flygplanets storlek. En researrangör skall tillhandahålla sådana säkerhetsregler och begränsningar när det gäller flygningar som ingår i paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang som den organiserar, säljer eller bjuder ut för försäljning.

4. Ett lufttrafikföretag, dess agent eller en researrangör som använder sig av ett undantag enligt punkterna 1 eller 2 skall utan dröjsmål underrätta personen med funktionshinder eller med nedsatt rörlighet om skälen för detta. På begäran skall lufttrafikföretaget, dess agent eller researrangören skriftligen underrätta personen med funktionshinder eller med nedsatt rörlighet om dessa skäl, senast fem arbetsdagar efter begäran.

Artikel 5

Angivande av ankomst- och avresepunkter

1. I samarbete med flygplatsanvändarna, genom användarkommittén om det finns en sådan – och berörda organisationer som företräder personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet skall flygplatsens ledningsenhet med beaktande av de lokala förhållandena ange ankomst- och avresepunkter inom flygplatsområdet eller på en plats som står under ledningsenhetens direkta kontroll, både inuti och utanför

terminalbyggnaderna, där personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet enkelt kan anmäla sin ankomst till flygplatsen och begära assistans.

2. De ankomst- och avresepunkter som avses i punkt 1 skall vara tydligt markerade och vid dessa skall finnas grundläggande information om flygplatsen i tillgänglig form.

Artikel 6

Vidarebefordran av information

1. Lufttrafikföretag, deras agenter och researrangörer skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att, vid alla sina försäljningsställen på en medlemsstats territorium där fördraget är tillämpligt, inbegripet vid telefon- och Internetförsäljning, ta emot underrättelser om behov av assistans från personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet.

2. När ett lufttrafikföretag, eller dess agent eller en researrangör tar emot underrättelser om behov av assistans inom 48 timmar före flygningens angivna avgångstid skall det senast 36 timmar före den angivna avgångstiden vidarebefordra informationen

a) till ledningsenheterna på avgångs-, ankomst- och transitflygplatserna, och

b) till det lufttrafikföretag som utför flygningen, om platsreservationen inte gjorts hos det lufttrafikföretaget, förutom om lufttrafikföretagets identitet är okänd vid tidpunkten för underrättelsen, i vilket fall informationen skall vidarebefordras så snart som det är praktiskt möjligt.

3. I alla övriga fall än de som nämns i punkt 2 skall lufttrafikföretaget eller researrangören vidarebefordra informationen så snart som möjligt.

4. Så snart som möjligt efter avgång skall det lufttrafikföretag som utför flygningen meddela ledningsenheten på den flygplats som är resans slutmål, om denna är belägen inom en medlemsstats territorium där fördraget är tillämpligt, hur många personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet på flygningen som behöver sådan assistans som anges i bilaga I och vilken typ av assistans det rör sig om.

Artikel 7

Rätt till assistans på flygplatser

1. När en person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet anländer till en flygplats för att resa med flyg skall flygplatsens ledningsenhet ansvara för att den assistans som anges i bilaga I tillhandahålls på ett sådant sätt att personen kan ta den flygning som platsreservationen avser, under förutsättning att det berörda lufttrafikföretaget, dess agent eller den berörda researrangören har underrättats om personens särskilda behov av sådan assistans senast 48 timmar före flygningens angivna avgångstid. Underrättelsen skall även omfatta en returflygning om den utgående flygningen och returflygningen har avtalats med samma lufttrafikföretag.

2. Om en erkänd assistanshund krävs skall denna beredas plats, under förutsättning att lufttrafikföretaget, dess agent eller researrangören har underrättats om detta i enlighet med eventuella gällande nationella bestämmelser om transport av assistanshundar på flygplan.

3. Om ingen underrättelse enligt punkt 1 har gjorts, skall ledningsenheten göra alla rimliga ansträngningar för att tillhandahålla den assistans som anges i bilaga I på ett sådant sätt att den berörda personen kan ta den flygning som hans eller hennes platsreservation avser.

4. Bestämmelserna i punkt 1 skall tillämpas under förutsättning att

a) personen kommer till incheckningen

   i) vid den tidpunkt som skriftligen har bestämts i förväg (inbegripet på elektronisk väg) av lufttrafikföretaget eller dess agent eller researrangören, eller

   ii) om ingen tidpunkt har bestämts, senast en timme före den angivna avgångstiden, eller

b) personen anländer till en plats inom flygplatsområdet som har angivits i enlighet med artikel 5

   i) vid den tidpunkt som skriftligen har bestämts i förväg (inbegripet på elektronisk väg) av lufttrafikföretaget eller dess agent eller researrangören, eller

   ii) om ingen tidpunkt har bestämts, senast två timmar före den angivna avgångstiden.

5. När en person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet transiterar genom en flygplats som omfattas av denna förordning eller överförs av ett lufttrafikföretag eller en researrangör från den flygning som hans eller hennes platsreservation avser till en annan flygning, skall ledningsenheten ansvara för att tillhandahålla den assistans som anges i bilaga I på ett sådant sätt att den berörda personen kan ta den flygning som hans eller hennes platsreservation avser.

6. När en person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet anländer med flyg till en flygplats som omfattas av den här förordningen skall flygplatsens ledningsenhet ansvara för att tillhandahålla den assistans som anges i bilaga I på ett sådant sätt att den berörda personen kan nå sin punkt för avresa från flygplatsen enligt artikel 5.

7. Assistansen skall så långt som är möjligt anpassas till den enskilde passagerarens särskilda behov.

Artikel 8

Ansvaret för assistans på flygplatser

1. Flygplatsens ledningsenhet skall ha ansvaret för att se till att personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet utan extra avgifter får den assistans som anges i bilaga I.

2. Ledningsenheten får tillhandahålla sådan assistans i egen regi. Alternativt får ledningsenheten, i enlighet med sin ansvarsskyldighet, ingå avtal med en eller flera andra parter som skall tillhandahålla assistansen, förutsatt att de kvalitetsstandarder som nämns i artikel 9.1 alltid uppfylls. I samarbete med flygplatsanvändarna, genom användarkommittén om det finns en sådan, får ledningsenheten ingå sådana avtal på eget initiativ eller på begäran, inbegripet från ett lufttrafikföretag, och med beaktande av befintliga tjänster på den berörda flygplatsen. Om en sådan begäran avvisas skall ledningsenheten ge en skriftlig motivering.

3. Flygplatsens ledningsenhet får på icke-diskriminerande grund ta ut en särskild avgift av flygplatsanvändarna, för att finansiera denna assistans.

4. Denna särskilda avgift skall vara rimlig, kostnadsbaserad, öppet redovisad och skall fastställas av flygplatsens ledningsenhet i samarbete med flygplatsanvändarna genom användarkommittén, om det finns en sådan, eller någon annan lämplig enhet. Den skall fördelas på flygplatsanvändarna i proportion till det totala antalet passagerare som varje lufttrafikföretag transporterar till och från den flygplatsen.

5. Flygplatsens ledningsenhet skall i enlighet med gängse affärspraxis föra separata räkenskaper för verksamhet som rör assistans för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet i förhållande till övrig verksamhet.

6. Flygplatsens ledningsenhet skall till flygplatsanvändarna, genom användarkommittén om det finns en sådan, eller genom någon annan lämplig enhet, och till det eller de organ som i enlighet med artikel 14 ansvarar för genomförandet av denna förordning lämna en granskad årsöversikt över mottagna avgifter och betalade utgifter för assistans till personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet.

Artikel 9

Kvalitetsstandarder för assistansen

1. Med undantag för flygplatser med en årstrafik på mindre än 150 000 kommersiella passagerarrörelser, skall ledningsenheten fastställa kvalitetsstandarder för den assistans som anges i bilaga I och avgöra vilka resurser som krävs för att uppfylla dem, i samarbete med flygplatsanvändarna, genom användarkommittén, om det finns en sådan, och organisationer som företräder personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet.

2. När dessa standarder fastställs skall full hänsyn tas till internationellt erkända strategier och uppförandekoder som syftar till att underlätta resandet för personer med funktionshinder eller personer med nedsatt rörlighet, särskilt ECAC:s uppförandekod för marktjänster till personer med nedsatt rörlighet.

3. Ledningsenheten skall offentliggöra sina kvalitetsstandarder.

4. När det gäller resenärer som ett lufttrafikföretag transporterar till och från en flygplats, kan lufttrafikföretaget och flygplatsens ledningsenhet avtala att ledningsenheten skall tillhandahålla assistans av högre standard än enligt punkt 1 eller tillhandahålla fler tjänster än vad som anges i bilaga I.

5. För att finansiera detta får ledningsenheten utöver den avgift som avses i artikel 8.3 ta ut en avgift av det berörda lufttrafikföretaget vilken skall vara öppet redovisad, kostnadsbaserad och fastställd efter samråd med detta företag.

Artikel 10

Lufttrafikföretagens assistans

Ett lufttrafikföretag skall utan extra avgift tillhandahålla den assistans som anges i bilaga II till personer med funktionshinder eller personer med nedsatt rörlighet som avreser från, ankommer till eller transiterar genom en flygplats som omfattas av denna förordning, förutsatt att personen uppfyller de villkor som anges i artikel 7.1, 7.2 och 7.4.

Artikel 11

Utbildning

Lufttrafikföretag och flygplatsernas ledningsenheter skall

a) se till att all deras personal, inbegripet alla personer som anställs av underleverantörer och som tillhandahåller direkt assistans till personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet vet hur man skall tillgodose behoven hos personer med olika former av funktionsnedsättning eller rörelsehinder,

b) ge utbildning om lika möjligheter för personer med funktionshinder och medvetenhet om funktionshinder för all sin personal som arbetar på flygplatsen och som är i direkt kontakt med resenärerna,

c) se till att all ny personal vid anställningen får utbildning om funktionshinder och att personalen när så är lämpligt genomgår fortbildningskurser.

Artikel 12

Ersättning för förlorade eller skadade rullstolar, hjälpmedel vid förflyttning och andra hjälpmedel

Om rullstolar, hjälpmedel vid förflyttning eller andra hjälpmedel kommer bort eller skadas i hanteringen på flygplatsen eller under

transporten på flygplanet skall den passagerare som äger utrustningen erhålla ersättning i enlighet med internationell lagstiftning, gemenskapslagstiftningen och nationell lagstiftning.

Artikel 13

Ansvarsbegränsning

Förpliktelserna gentemot personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet enligt denna förordning får inte begränsas eller åsidosättas.

Artikel 14

Genomförandeorgan och dess uppgifter

1. Varje medlemsstat skall utse ett eller flera organ som ansvarar för genomförandet av denna förordning med avseende på flygningar som avgår från eller ankommer till flygplatser inom dess territorium. När så är lämpligt skall detta eller dessa organ vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de rättigheter som tillkommer personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet respekteras, inbegripet se till att de kvalitetsstandarder som avses i artikel 9.1 uppfylls. Medlemsstaterna skall meddela kommissionen vilket eller vilka organ som har utsetts.

2. Medlemsstaterna skall när så är lämpligt föreskriva att det eller de organ som utsetts i enlighet med punkt 1 att ansvara för genomförandet av denna förordning även skall ansvara för att artikel 8 genomförs på ett tillfredsställande sätt, inbegripet när det gäller bestämmelserna om avgifter, för att undvika illojal konkurrens. De får även utse ett särskilt organ i detta syfte.

Artikel 15

Förfarande för klagomål

1. En person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet som anser att denna förordning har överträtts får meddela detta till flygplatsens ledningsenhet eller, i förekommande fall, till det berörda lufttrafikföretaget.

2. Om personen med funktionshinder eller nedsatt rörlighet inte får gottgörelse på detta sätt får klagomål som rör påstådda överträdelser av denna förordning lämnas in till det eller de organ som utsetts enligt artikel 14.1 eller till varje annat behörigt organ som utsetts av en medlemsstat.

3. Ett organ i en medlemsstat som tar emot klagomål som faller under ansvarsområdet för ett organ som utsetts i en annan medlemsstat skall överlämna klagomålet till det organet.

4. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att informera personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet om deras rättigheter enligt denna förordning och om möjligheten att rikta klagomål till det utsedda organet eller de utsedda organen.

Artikel 16

Sanktioner

Medlemsstaterna skall fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i denna förordning, och vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att se till att de tillämpas. Sanktionerna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna skall anmäla dessa bestämmelser till kommissionen och utan dröjsmål meddela eventuella senare ändringar som påverkar bestämmelserna.

Artikel 17

Rapportering

Senast den 1 januari 2010 skall kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av förordningen och dess resultat. Denna rapport skall vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag om ett mer detaljerat genomförande av bestämmelserna i denna förordning eller ändringar av förordningen.

Artikel 18

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den skall tillämpas med verkan från och med den 26 juli 2008, med undantag av artiklarna 3 och 4 som skall tillämpas med verkan från och med den 26 juli 2007.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 5 juli 2006

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
J. BORRELL FONTELLES	P. LEHTOMÄKI
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA I

Assistans som flygplatsernas ledningsenheter ansvarar för

Assistans och åtgärder som är nödvändiga för att personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighetskall kunna

— meddela sin ankomst till flygplatsen och sin begäran om assistans på de angivna punkter inuti och utanför terminalbyggnaderna som avses i artikel 5,

— förflytta sig från en sådan angiven plats till incheckningsdisken,

— checka in och registrera bagage,

— förflytta sig från incheckningsdisken till flygplanet och genomgå emigrations-, tull- och säkerhetsförfaranden,

— gå ombord på flygplanet, med hjälp av hissar, rullstolar eller annan assistans som i förekommande fall kan behövas,

— förflytta sig från flygplanets dörr till sina platser,

— förvara och hämta sitt bagage på flyget,

— förflytta sig från sina platser till flygplanets dörr,

— stiga av flygplanet, med hjälp av hissar, rullstolar eller annan assistans som i förekommande fall kan behövas,

— förflytta sig från flygplanet till bagagehallen, hämta sitt bagage och genomgå immigrations- och tullförfaranden,

— förflytta sig från bagagehallen till en angiven träffpunkt,

— ta sig till anslutningsflyg, vid transit, med assistans både i flygplanet och på marken samt inuti och mellan terminaler efter behov,

— ta sig till toaletten om så är nödvändigt.

Om en person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet assisteras av en ledsagare måste denna person på begäran ha rätt att ge nödvändig assistans på flygplatsen samt vid ombordstigning och avstigning.

Markhantering av alla nödvändiga hjälpmedel, inbegripet hjälpmedel såsom elektriska rullstolar förutsatt att detta meddelats 48 timmar i förväg och med förbehåll för eventuella utrymmesbegränsningar ombord på flygplanet och tillämplig lagstiftning om farligt gods.

Tillfällig ersättning av skadade eller förlorade hjälpmedel, dock inte nödvändigtvis med identiska hjälpmedel.

Markhantering av erkända assistanshundar, i förekommande fall.

Förmedling, i tillgänglig form, av den information som personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet behöver för att kunna resa med flyg.

BILAGA II

Assistans av lufttrafikföretag

Transport av erkända assistanshundar i kabinen, med förbehåll för nationella bestämmelser.

Utöver medicinsk utrustning, transport av upp till två rörelsehjälpmedel per person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet, inbegripet elektriska rullstolar, förutsatt att detta meddelats 48 timmar i förväg och med förbehåll för eventuella utrymmesbegränsningar ombord på flygplanet och tillämplig lagstiftning om farligt gods.

Förmedling, i tillgänglig form, av väsentlig information om flygningen.

Alla rimliga ansträngningar för att anpassa sittplatsen så att behoven för enskilda personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet tillgodoses, på begäran och med förbehåll för säkerhetskrav och tillgång.

Assistans för att ta sig till toaletten om så är nödvändigt.

Om en person med funktionshinder eller en person med nedsatt rörlighet assisteras av en ledsagare skall lufttrafikföretaget göra alla rimliga ansträngningar för att ledsagaren skall få en sittplats bredvid personen med funktionshinder eller personen med nedsatt rörlighet.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2006/52/EG

av den 5 juli 2006

om ändring av direktiv 95/2/EG om andra livsmedelstillsatser än färgämnen och sötningsmedel och direktiv 94/35/EG om sötningsmedel för användning i livsmedel

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ([2]), och

av följande skäl:

(1) Livsmedelstillsatser får godkännas för användning i livsmedel endast om de uppfyller kraven i bilaga II till rådets direktiv 89/107/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om livsmedelstillsatser som är godkända för användning i livsmedel ([3]).

(2) I direktiv 95/2/EG ([4]) fastställs en förteckning över livsmedelstillsatser som får användas inom gemenskapen och deras användningsvillkor.

(3) I direktiv 94/35/EG ([5]) fastställs en förteckning över sötningsmedel som får användas inom gemenskapen och deras användningsvillkor.

(4) Sedan direktiven 95/2/EG och 94/35/EG antogs har den tekniska utvecklingen gått framåt när det gäller livsmedelstillsatser. Dessa direktiv bör anpassas till denna utveckling.

(5) På grundval av ett yttrande från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) av den 26 november 2003, ändras gällande godkännanden så att mängden nitrit och nitrat som får tillsättas livsmedel sänks för att nivån av nitrosaminer skall hållas så låg som möjligt samtidigt som livsmedlens mikrobiologiska säkerhet bibehålls. EFSA rekommenderar att nitrit- och nitrathalterna i lagstiftningen skall fastställas som ”tillsatt mängd”. EFSA anser att det är den tillsatta mängden nitrit och inte restmängden som hämmar tillväxten av C. *botulinum*. De gällande bestämmelserna bör ändras på ett sådant sätt att de av EFSA angivna gränsvärdena som tillåts i icke-värmebehandlade och värmebehandlade köttprodukter och i ost och fisk fastställs som tillsatt mängd. För vissa traditionellt framställda köttprodukter bör dock undantagsvis gränsvärden för resthalten fastställas, under förutsättning att dessa produkter tillräckligt noggrant anges och identifieras. De nivåer som fastställs bör säkerställa att det acceptabla dagliga intag (ADI) som vetenskapliga kommittén för livsmedel fastställde 1990 inte överskrids. Produkter som inte särskilt anges i detta direktiv, men som traditionellt produceras på liknande sätt (dvs. liknande produkter) kan vid behov kategoriseras i enlighet med artiklarna 5 och 6 i direktiv 95/2/EG. För ost bör gränsvärdet fastställas som tillsatt mängd i ystmjölken. Om man använder en process där tillsats av nitrat sker efter avlägsnande av vassla och tillsats av vatten, bör detta leda till nivåer som är identiska med dem som hade nåtts om nitratet tillsatts direkt till ystmjölken.

(6) Enligt direktiv 2003/114/EG om ändring av direktiv 95/2/EG skulle kommissionen och EFSA se över användningsvillkoren för E 214–E 219 p-Hydroxibensoater och deras natriumsalter före den 1 juli 2004. EFSA utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller p-hydroxibensoater och avgav sitt yttrande den 13 juli 2004. EFSA fastställde för hela gruppen ett acceptabelt dagligt intag (ADI) på 0-10 mg/kg kroppsvikt för summan av p-hydroxibensoesyraetylestrar och p-hydroxibensoesyrametylestrar och deras natriumsalter. EFSA ansåg att ADI-värdet för denna grupp inte bör omfatta propylparaben därför att propylparaben, i motsats till metyl- och etylparaben, visat sig ha en inverkan på könshormonerna och de manliga reproduktionsorganen hos unga råttor. Med hänsyn till att det inte föreligger något entydigt NOAEL-värde (no-observed-adverse-effect-level), kunde EFSA därför inte rekommendera något ADI för propylparaben. Det är nödvändigt att stryka E 216 p-hydroxibensoesyrapropylester och E 217 p-hydroxibensoesyrapropylesterns natriumsalt i direktiv 95/2/EG. Det är också nödvändigt att dra tillbaka godkännandet av användningen av p-hydroxibensoater i flytande kosttillskott.

([1]) EUT C 255, 14.10.2005, s. 59.

([2]) Europaparlamentets yttrande av den 26 oktober 2005 (ännu ej offentliggjort i EUT). Rådets beslut av den 2 juni 2006.

([3]) EGT L 40, 11.2.1989, s. 27. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

([4]) EGT L 61, 18.3.1995, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2003/114/EG (EUT L 24, 29.1.2004, s. 58).

([5]) EGT L 237, 10.9.1994, s. 3. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2003/115/EG (EUT L 24, 29.1.2004, s. 65).

(7) Genom kommissionens beslut 2004/374/EG ([1]) sköts utsläppandet på marknaden upp och avbröts importen av gelégodis i minibägare som innehåller tillsatser från alger och/eller vissa gummisorter, detta på grund av att kvävningsrisk föreligger i samband med dessa produkter. En översyn av detta beslut har gjort det nödvändigt att dra tillbaka godkännandet av användningen av vissa geleringsmedel i gelégodis i minibägare.

(8) Vetenskapliga kommittén för livsmedel utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller erytritol och avgav sitt yttrande den 5 mars 2003. Kommittén kom fram till att användningen av erytritol som livsmedelstillsats kan godtas. Kommittén påpekar också att erytritol har en laxerande effekt, men först vid en högre dos än andra sockeralkoholer. Erytritol har många tekniska icke-sötande egenskaper som är av betydelse i en rad livsmedel – från konfektyrvaror till mejeriprodukter – bland annat som smakförstärkare, bärare, fuktighetsbevarande medel, stabiliseringsmedel, förtjockningsmedel, fyllnadsmedel och komplexbildare. Användningen av erytritol bör godkännas för samma användningsområden som andra nu godkända sockeralkoholer. Det är dessutom nödvändigt att ändra direktiv 94/35/EG, eftersom erytritol även kan användas som sötningsmedel i likhet med övriga nu godkända sockeralkoholer.

(9) Vetenskapliga kommittén för livsmedel utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller sojabönshemicellulosa och avgav sitt yttrande den 4 april 2003. Kommittén kom fram till att användningen av sojabönshemicellulosa är godtagbar i vissa av de livsmedel som omfattas av begäran och i vissa mängder. Det är därför lämpligt att godkänna sådan användning för vissa ändamål. För att underlätta för allergiker bör dock inte sådan användning godkännas för livsmedel i vilka man inte förväntar sig att det skall finnas sojabönor. Under alla förhållanden bör konsumenterna i enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG av den 20 mars 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel ([2]) informeras när produkterna innehåller hemicellulosa som framställts av sojabönor.

(10) EFSA utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller etylcellulosa och avgav sitt yttrande den 17 februari 2004. EFSA beslutade att ta upp etylcellulosa i gruppen ”icke specificerat” ADI för modifierad cellulosa som fastställts av Vetenskapliga kommittén för livsmedel. Etylcellulosa används främst i kosttillskott och inkapslade aromer. Användningen av etylcellulosa bör därför godkännas på likartat sätt som annan cellulosa.

([1]) EUT L 118, 23.4.2004, s. 70.

([2]) EGT L 109, 6.5.2000, s. 29. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2003/89/EG (EUT L 308, 25.11.2003, s. 15).

(11) EFSA utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller pullulan och avgav sitt yttrande den 13 juli 2004. EFSA fann användningen av pullulan godtagbar i dragerat kosttillskott i form av kapslar och tabletter samt i blad för frisk andedräkt. Det är därför lämpligt att godkänna denna användning.

(12) EFSA utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller tertiär butylhydrokinon (TBHQ) och avgav sitt yttrande den 12 juli 2004. EFSA fastställde ett ADI på 0–0,7 mg/kg kroppsvikt för denna antioxidant och fann användning därav godtagbar i vissa livsmedel och i vissa mängder. Det är därför lämpligt att godkänna denna tillsats.

(13) Vetenskapliga livsmedelskommittén utvärderade uppgifterna om säkerheten när det gäller aluminiumoktenylsuccinatstärkelse och avgav sitt yttrande den 21 mars 1997. Kommittén fann användning av denna tillsats som komponent i mikroinkapslade vitaminer och karotenoider godtagbar. Det är därför lämpligt att godkänna sådan användning.

(14) Vid framställningen av surmjölksost tillsätts natriumvätekarbonat (E 500ii) till den pastöriserade mjölken för att buffra mjölksyran till lämpligt pH-värde, varigenom de tillväxtförhållanden skapas som krävs för mognadskulturerna. Det är därför lämpligt att godkänna användningen av natriumvätekarbonat i surmjölksost.

(15) För närvarande får en blandning av sorbater (E 200, E 202 och E 203) och bensoater (E 210–E 213) användas i kokta räkor för konservering. Det är lämpligt att utvidga detta godkännande till att även omfatta användning i alla kokta kräftdjur och blötdjur.

(16) E 551 kiseldioxid är godkänd som bärare i livsmedelsfärgämnen upp till en maximihalt på 5 %. Användningen av kiseldioxid som bärare i livsmedelsfärgämnena E 171 titandioxid och E 172 järnoxider och järnhydroxider bör även godkännas till en nivå om högst 90 % i förhållande till andelen färgpigment.

(17) Genom direktiv 95/2/EG begränsas användningen av sådana tillsatser som förtecknas i bilaga I till det direktivet i traditionellt framställt franskt bröd ”Pain courant français”. Samma begränsning bör gälla för liknande traditionellt framställt ungerskt bröd. Det är även lämpligt att godkänna användningen av askorbinsyra (E 300), natriumaskorbat (E 301) och kalciumdinatrium-etylen-diamintetraacetat (E 385) i ungersk leverpaté.

(18) Det är nödvändigt att uppdatera gällande bestämmelser om användningen av sulfiter (E 220–E 228) i kokta kräftdjur, bordsdruvor och litchifrukter.

(19) På begäran av en medlemsstat och i enlighet med yttrandet av den 5 mars 2003 från Vetenskapliga kommittén för livsmedel bör 4-hexylresorcinol, som godkänts på nationell nivå enligt direktiv 89/107/EEG, godkännas på gemenskapsnivå.

(20) Den terminologi som används i direktiv 95/2/EG bör anpassas så att den stämmer överens med rådets direktiv 89/398/EEG av den 3 maj 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om specialdestinerade livsmedel ([1]), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/46/EG av den 10 juni 2002 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kosttillskott ([2]) och kommissionens direktiv 1999/21/EG av den 25 mars 1999 om dietlivsmedel för speciella medicinska ändamål ([3]).

(21) Direktiven 95/2/EG och 94/35/EG bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 95/2/EG ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.3 c skall ersättas med följande:

   ”c) *bärare, inbegripet lösningsmedel som används som bärare:* ämnen, som används för att lösa upp, späda, dispergera eller på annat sätt ändra den fysiska formen av en livsmedelstillsats eller arom utan att ändra dess funktion (och utan att själva ha någon teknisk effekt), för att underlätta hanteringen, tillsättningen eller användningen av livsmedelstillsatsen eller aromen.”

2. I artikel 3.2 skall ”avvänjningskost till spädbarn och småbarn” ersättas med ”spannmålsbaserade livsmedel och barnmat”.

3. Bilagorna skall ändras i enlighet med bilaga I till det här direktivet.

Artikel 2

Bilagan till direktiv 94/35/EG skall ändras i enlighet med bilaga II till det här direktivet.

Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall senast den 15 februari 2008 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv i syfte att

a) tillåta handel med och användningen av produkter som uppfyller kraven i detta direktiv senast från och med den 15 februari 2008,

b) förbjuda handel med och användningen av produkter som inte uppfyller kraven i detta direktiv senast från och med den 15 augusti 2008.

Produkter som släpps ut på marknaden eller märks före den 15 augusti 2008 och som inte uppfyller kraven i detta direktiv får dock säljas till dess att lagren töms.

Medlemsstaterna skall till kommissionen genast överlämna texten till sådana lagar och andra författningar samt en jämförelsetabell över dessa bestämmelser och detta direktiv.

2. När en medlemsstat antar de lagar och andra författningar som avses i punkt 1 skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 4

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 5 juli 2006.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*
J. BORRELL FONTELLES	P. LEHTOMÄKI

([1]) EGT L 186, 30.6.1989, s. 27. Direktivet senast ändrat genom förordning (EG) nr 1882/2003.

([2]) EGT L 183, 12.7.2002, s. 51.

([3]) EGT L 91, 7.4.1999, s. 29. Direktivet ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

BILAGA I

Bilagorna till direktiv 95/2/EG skall ändras på följande sätt:

1. Bilaga I ändras på följande sätt:

   a) I inledningen skall följande anmärkning läggas till:

      ”4. Ämnena som räknas upp under numren E 400, E 401, E 402, E 403, E 404, E 406, E 407, E 407a, E 410, E 412, E 413, E 414, E 415, E 417, E 418 och E 440 får inte användas i gelégodis i minibägare, som i detta direktiv definieras som gelégodis av fast konsistens som ligger i halvhårda minibägare eller minikapslar och som är avsett att ätas i en enda tugga genom att man trycker på minibägaren eller minikapseln så att godiset skjuts in i munnen.”

   b) Följande rad skall införas i tabellen:

”E 462	Etylcellulosa”

2. Bilaga II ändras på följande sätt:

   a) Raden för ”lagrad ost” skall ersättas med följande:

”Lagrad ost	E 170 Kalciumkarbonat E 504 Magnesiumkarbonater E 509 Kalciumklorid E 575 Glukonsyrans delta-lakton	*quantum satis*
	E 500ii Natriumvätekarbonat	*quantum satis* (endast för surmjölksost)”

   b) I raden för ”*Pain courant français*” skall följande ord läggas till efter orden ”*Pain courant français*”: ”*Friss búzakenyér, fehér és félbarna kenyerek*”.

   c) I raden för ”*Foie gras, foie gras entier, blocs de foie gras*” skall följande ord läggas till efter orden ”*Foie gras, foie gras entier, blocs de foie gras*”: ”*Libamáj, libamáj egészben, libamáj tömbben*”.

3. Bilaga III skall ändras på följande sätt:

   a) Del A skall ändras på följande sätt:

      i) I tabellen ”Sorbater, bensoater och p-hydroxibensoater” skall raderna för ”E 216 p-hydroxibensoesyrapropylester” och ”E 217 p-hydroxibensoesyra-propylesterns natriumsalt” utgå.

      ii) Tabellen för livsmedel skall ändras på följande sätt:

         — Följande rader skall utgå:

”Kokta räkor				2 000		
Flodkräftstjärtar och färdigförpackade marinerade och kokta blötdjur	2 000					
Flytande kosttillskott						2 000”

— Följande rader skall läggas till:

”Kokta kräftdjur och blötdjur		1 000		2 000		
Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG (*) i flytande form				2 000		

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/46/EG (EGT L 183, 12.7.2002, s. 51)”.

— Orden ”Dietlivsmedel avsett för speciella medicinska ändamål”skall ersättas med orden ”Dietlivsmedel för speciella medicinska ändamål i enlighet med direktiv 1999/21/EG (*)

(*) Kommissionens direktiv 1999/21/EG (EGT L 91, 7.4.1999, s. 29).”

b) I del B skall tabellen över livsmedel ändras på följande sätt:

— Raden ”Kräftdjur och bläckfisk” skall ersättas med följande:

”Kräftdjur och bläckfisk	
— färska, frysta och djupfrysta	150 ([1])
— kräftdjur av familjen *Penaeidae, Solenoceridae, Aristeidae*:	
— upp till 80 st	150 ([1])
— mellan 80 och 120 st	200 ([1])
— över 120 st	300 ([1])
Kräftdjur och bläckfisk	
— kokta	50 ([1])
— kokta kräftdjur av familjen *Penaeidae, Solenoceridae, Aristeidae*:	
— upp till 80 st	135 ([1])
— mellan 80 och 120 st	180 ([1])
— över 120 st	270 ([1])

([1]) I ätbara delar.”

— Posten ”Stärkelse (med undantag av stärkelse för modersmjölksersättning, tillskottsnäring och avvänjningskost för spädbarn och småbarn)” skall ersättas med ”Stärkelse (med undantag av stärkelse i modersmjölksersättning, tillskottsnäring och beredda spannmålsbaserade livsmedel och barnmat)”.

— Följande rader skall läggas till:

”*Salsicha fresca*	450
Bordsdruvor	10
Färska litchifrukter	10 (uppmätt i ätbara delar)”

c) I del C skall tabellen för E 249, E 250, E 251 och E 252 ersättas med följande:

"E nr	Namn	Livsmedel	Mängd som högst får tillsättas under framställningen (uttryckt som $NaNO_2$)	Högsta restmängd (uttryckt som $NaNO_2$)
E 249	Kalium-nitrit [x]	Köttprodukter	150 mg/kg	
E 250	Natrium-nitrit [x]	Steriliserade köttprodukter (Fo > 3,00) [y]	100 mg/kg	
		Traditionella köttprodukter som saltats genom nedsänkning i bad (1): *Wiltshire bacon* (1.1), *Entremeada, entrecosto, chispe, orelheira e cabeça (salgados),* *toucinho fumado* (1.2) och liknande produkter		175 mg/kg
		Wiltshire ham (1.1) och liknande produkter		100 mg/kg
		Rohschinken, nassgepökelt (1.6) och liknande produkter		50 mg/kg
		Cured tongue (1.3)		
		Traditionella torrsaltade köttprodukter (2): *Dry cured bacon* (2.1) och liknande produkter		175 mg/kg
		Dry cured ham (2.1), *Jamón curado, paleta curada, lomo embuchado y cecina* (2.2), *Presunto, presunto da pá* och *paio do lombo* (2.3) och liknande produkter		100 mg/kg
		Rohschinken, trockengepökelt (2.5) och liknande produkter		50 mg/kg
		Andra traditionellt saltade köttprodukter (3):		
		Vysočina *Selský salám* *Turistický trvanlivý salám* *Poličan* *Herkules* *Lovecký salám* *Dunajská klobása* *Paprikáš* (3.5) och liknande produkter	180 mg/kg	
		Rohschinken, trocken-/nassgepökelt (3.1), och liknande produkter *Jellied veal and brisket* (3.2)		50 mg/kg

E nr	Namn	Livsmedel	Mängd som högst får tillsättas under framställningen (uttryckt som $NaNO_2$)	Högsta restmängd (uttryckt som $NaNO_2$)
E 251 E 252	Natrium-nitrat ([z]) Kalium-nitrat ([z])	Icke värmebehandlade köttprodukter	150 mg/kg	
		Traditionella köttprodukter som saltats genom nedsänkning i bad (1):		
		Kylmäsavustettu poronliha *Kallrökt renkött* (1.4)	300 mg/kg	
		Wiltshire bacon och *Wiltshire ham* (1.1), *Entremeada, entrecosto, chispe, orelheira e cabeça (salgados),* *Toucinho fumado* (1.2), *Rohschinken, nassgepökelt* (1.6) och liknande produkter		250 mg/kg
		Bacon, filet de bacon (1.5); och liknande produkter		250 mg/kg utan tillsats av E 249 eller E 250
		Cured tongue (1.3)		10 mg/kg
		Traditionella torrsaltade köttprodukter (2): *Dry cured bacon* och *Dry cured ham* (2.1), *Jamón curado, paleta curada, lomo embuchado y cecina* (2.2),		250 mg/kg
		Presunto, presunto da pá och *paio do lombo* (2.3) *Rohschinken, trockengepökelt* (2.5) och liknande produkter		
		Jambon sec, jambon sel sec et autres pièces maturées séchées similaires (2.4)		250 mg/kg utan tillsats av E 249 eller E 250
		Andra traditionellt saltade köttprodukter (3): *Rohwürste* (*Salami* och *Kantwurst*) (3.3)	300 mg/kg (utan tillsats av E 249 eller E 250)	
		Rohschinken, trocken-/nassgepökelt (3.1) och liknande produkter		250 mg/kg
		Salchichón y chorizo tradicionales de larga curación (3.4) *Saucissons secs* (3.6) och liknande produkter	250 mg/kg (utan tillsats av E 249 eller E 250)	
		Jellied veal and brisket (3.2)		10 mg/kg

E nr	Namn	Livsmedel	Mängd som högst får tillsättas under framställningen (uttryckt som $NaNO_2$)	Högsta restmängd (uttryckt som $NaNO_2$)
		Hård, halvhård och halvmjuk ost	150 mg/kg i ystmjölken eller motsvarande halt om tillsatt efter borttagande av vassle och tillsats av vatten	
		Ostliknande produkter som baseras på mejeriprodukter		
		Inlagd sill och skarpsill	500 mg/kg	

([x]) När nitrit är märkt 'för användning i livsmedel' får det endast säljas blandat med salt eller en saltersättning.

([y]) Fo-värdet 3 motsvarar 3 minuters uppvärmning vid 121 °C (minskning av bakteriehalten på en miljard sporer per 1 000 konservburkar till en spor per 1 000 konservburkar).

([z]) Nitrater kan finnas i vissa värmebehandlade köttprodukter som resultat av en naturlig omvandling av nitriter till nitrater i en svagt sur miljö.

1 Köttprodukterna läggs i en saltlösning som innehåller nitriter och/eller nitrater, salt och andra beståndsdelar. Köttprodukterna kan genomgå ytterligare behandlingar, t.ex. rökning.

1.1 En saltlösning sprutas in i köttet som därefter ligger i en saltlösning i 3–10 dagar. Saltlakelösningen som köttet ligger i innehåller även mikrobiologiska startkulturer.

1.2 Läggs i en saltlösning i 3–5 dagar. Produkten värmebehandlas inte och har en hög vattenaktivitet.

1.3 Läggs i en saltlösning i minst 4 dagar och förkokas.

1.4 En saltlösning sprutas in i köttet som därefter läggs i en saltlösning i 14–21 dagar, följt av mognad i kallrök under 4–5 veckor.

1.5 Läggs i en saltlösning i 4–5 dagar vid 5–7 °C, mognad i normalfallet i 24–40 timmar vid 22 °C, eventuell rökning i 24 timmar vid 20–25 °C och lagring i 3-6 veckor vid 12–14 °C.

1.6 Saltningstiden beror på köttstyckenas form och vikt och är cirka 2 dagar per kg, följt av stabilisering/mognad.

2 Torrsaltning innebär att en saltblandning som innehåller nitriter och/eller nitrater, salt och andra beståndsdelar torrappliceras på köttets yta, följt av en stabiliserings-/mognadsperiod. Köttprodukterna kan genomgå ytterligare behandlingar, exempelvis rökning.

2.1 Torrsaltning följt av mognad i minst 4 dagar.

2.2 Torrsaltning med en stabiliseringsperiod på minst 10 dagar och en mognadsperiod på mer än 45 dagar.

2.3 Torrsaltning i 10–15 dagar följt av en stabiliseringsperiod på 30–45 dagar och en mognadsperiod på minst 2 månader.

2.4 Torrsaltning i 3 dagar + 1 dag per kg följt av en veckas eftersaltningsperiod och en mognadsperiod på 45 dagar till 18 månader.

2.5 Saltningstiden beror på köttstyckenas form och vikt och är cirka 10-14 dagar, följt av stabilisering/mognad.

3 Bad i saltlösning och torrsaltning används i kombination, eller nitrit och/eller nitrat ingår i en sammansatt produkt, eller saltlösningen sprutas in i produkten före tillagning. Produkten kan genomgå ytterligare behandlingar, exempelvis rökning.

3.1 Torrsaltning och bad i saltlösning används i kombination (utan insprutning av en saltlösning). Saltningstiden beror på köttstyckenas form och vikt och är cirka 14-35 dagar, följt av stabilisering/mognad.

3.2 Insprutning av saltlösning följt efter minst 2 dagar av tillagning i kokande vatten i högst 3 timmar.

3.3 Produkten mognar i minst 4 veckor och har ett vatten/proteinförhållande på mindre än 1,7.

3.4 Mognadsperiod på minst 30 dagar.

3.5 Torkad produkt kokas till 70 °C, följd av en 8–12 dagars torknings- och rökningsprocess. Fermenterade produkter genomgår en fermenteringsprocess i tre stadier under 14–30 dagar följt av rökning.

3.6 Rå fermenterad torkad korv utan tillsats av nitriter. Produkten fermenteras vid en temperatur av 18-22 °C eller lägre (10–12 °C) och har sedan en minsta mognadsperiod på 3 veckor. Produkten har ett vatten/proteinförhållande på mindre än 1,7."

d) Del D skall ändras på följande sätt:

i) Noten skall ersättas med följande: ”* i tabellen betyder användning av proportionalitetsregeln: när gallater, TBHQ, BHA och BHT används samtidigt skall de individuella nivåerna reduceras proportionellt.”

ii) Raden E 310–E 321 och raden E 310-E 320 skall ersättas med följande:

”E 310	Propylgallat	Fetter och oljor för yrkesmässig tillverkning av värmebehandlade livsmedel	200* (gallater, TBHQ och BHA, var för sig eller i kombination)
E 311	Oktylgallat	Stekolja och stekfett, med undantag av olja av olivrestprodukter	100* (BHT)
E 312	Dodecylgallat		
E 319	Tertiär butyl- hydrokinon (TBHQ)	Grisfett, fiskolja samt fett från nöt, fjäderfä och får	båda halterna uttryckta i förhållande till fettmängden
E 320	Butyl- hydroxianisol (BHA)	Kakmixer Snacks baserade på spannmål Mjölkpulver för användning i dryckesautomater	200 (gallater och BHA, var för sig eller i kombination) uttryckt i förhållande till fettmängden
E 321	Butyl- hydroxitoluen (BHT)	Soppor och buljonger, torkade Såser Torkat kött Beredda nötter Förkokta spannmålsprodukter	uttryckt i förhållande till fettmängden
		Smaksättningspreparat	200 (gallater, TBHQ och BHA, var för sig eller i kombination) uttryckt i förhållande till fettmängden
		Torkad potatis	25 (gallater, TBHQ och BHA, var för sig eller i kombination)
		Tuggummi Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG	400 (gallater, TBHQ, BHT och BHA, var för sig eller i kombination)
		Eteriska oljor	1 000 (gallater, TBHQ och BHA, var för sig eller i kombination)
		Andra aromer än eteriska oljor	100* (gallater, var för sig eller i kombination) 200* (TBHQ, BHA, var för sig eller i kombination)”

iii) Följande rad skall läggas till:

”E 586	4-Hexylresorcinol	Färska, frysta och djupfrysta kräftdjur	2 mg/kg som restmängd i köttet från kräftdjur”

4. Bilaga IV skall ändras på följande sätt:

a) Raden för E 385 skall ersättas med följande:

"E 385	Kalciumdinatrium-etylen diamintetra-acetat (kalciumdinatrium-EDTA)	Emulgerade såser	75 mg/kg
		Baljfrukter, svamp och kronärtskockor på plåt- eller glasburk	250 mg/kg
		Kräftdjur och blötdjur på plåt- eller glasburk	75 mg/kg
		Fisk på plåt- eller glasburk	75 mg/kg
		Bredbara fetter enligt bilagorna B och C i förordning (EG) nr 2991/94 (*),med en fetthalt på högst 41 %	100 mg/kg
		Kräftdjur, frysta och djupfrysta	75 mg/kg
		Libamáj, egészben és tömbben	250 mg/kg

(*) EGT L 316, 9.12.1994, s. 2."

b) Följande rad skall införas efter raden för E 967:

"E 968	Erytritol	Livsmedel i allmänhet (med undantag av drycker och de livsmedel som anges i artikel 2.3)	*quantum satis*
		Fryst och djupfryst oberedd fisk, kräftdjur, blötdjur och bläckfisk	*quantum satis*
		Likör	*quantum satis*
			För annan användning än som sötningsmedel"

c) Följande rad skall läggas till:

"E 426	Sojaböns- hemicellulosa	Drycker som baseras på mejeriprodukter och är avsedda för detaljhandelsförsäljning	5 g/l
		Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG	1,5 g/l
		Emulgerade såser	30 g/l
		Färdigförpackade finare bakverk avsedda för detaljhandelsförsäljning	10 g/kg
		Färdigförpackade konsumtionsfärdiga orientaliska nudlar avsedda för detaljhandelsförsäljning	10 g/kg
		Färdigförpackat konsumtionsfärdigt ris avsett för detaljhandelsförsäljning	10 g/kg

		Färdigförpackade beredda potatis- och risprodukter (inklusive frysta, djupfrysta, kylda och torkade beredda produkter) avsedda för detaljhandelsförsäljning	10 g/kg
		Torkade, koncentrerade, frysta och djupfrysta äggprodukter	10 g/kg
		Gelégodis, utom gelégodis i mini-bägare	10 g/kg”

d) I raden E 468 skall orden ”Kosttillskott i fast form” ersättas med orden ”Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG i fast form”.

e) I raden för E 338–E 452 skall ordet ”Kosttillskott” ersättas med orden ”Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG”.

f) I raden E 405, raden E 416, raden E 432–E 436, raden E 473 och E 474, raden E 475, raden E 491–E 495, raden E 551–E 559 och raden E 901–E 904 skall ordet ”Kosttillskott” ersättas med orden ”Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG”.

g) I raden för E 1201 och E 1202 skall orden ”Kosttillskott i tablettform, inklusive dragerade” ersättas med orden ”Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG i form av tabletter och dragéer”.

h) I raden E 405, raden E 432–E 436, raden E 473 och E 474, raden E 475, raden E 477, raden E 481 och E 482 och raden E 491–E 495 skall orden ”Dietlivsmedel som är avsedda för speciella medicinska ändamål” ersättas med orden ”Dietlivsmedel för speciella medicinska ändamål i enlighet med direktiv 1999/21/EG”.

i) Raden E 1505–E 1520 skall ersättas med följande:

”E 1505	Trietyl citrate	Aromer	3 g/kg från alla källor i konsumtionsfärdiga livsmedel eller i livsmedel som rekonstituerats enligt tillverkarens anvisningar; var för sig eller i kombination. I drycker, med undantag av gräddlikörer, skall maximihalten av E 1520 vara 1 g/l.”
E 1517	Glyceryldiacetat (diacetin)		
E 1518	Glyceryltriacetat (triacetin)		
E 1520	Propan-1,2-diol (propylen glykol)		

j) Följande rader skall läggas till:

”E 1204	Pullulan	Kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG i form av kapslar och tabletter	*quantum satis*
		Mikrosötsaker för frisk andedräkt i form av blad	*quantum satis*
E 1452	Stärkelse-aluminium-oktenyl-succinat	Inkapslade vitaminpreparat i kosttillskott i enlighet med direktiv 2002/46/EG	35 g/kg i kosttillskott”

5. Bilaga V skall ändras på följande sätt:

a) Följande rad skall införas efter raden för E 967:

”E 968	Erytritol”	

b) Följande rad skall införas efter raden för E 466:

”E 462	Etylcellulosa”	

c) I tredje kolumnen i raden för E 551 och E 552 skall följande mening läggas till:

”För E 551: i E 171 titandioxid och E 172 järnoxider och järnhydroxider (högst 90 % av E 551 i förhållande till andelen färgpigment).”

6. Bilaga VI skall ändras på följande sätt:

a) I första, andra och tredje stycket i den inledande anmärkningen skall ”avvänjningskost” ersättas med ”spannmålsbaserade livsmedel och barnmat”.

b) I del 3 skall ”avvänjningskost” i rubriken, i raden E 170–E 526, raden E 500, E 501 och E 503, raden E 338, raden E 410–E 440, raden E 1404–E 1450 och raden E 1451 ersättas med ”spannmålsbaserade livsmedel och barnmat”.

c) I del 4 skall följande införas efter raden för E 472c:

”E 473	Sackarosestrar av fettsyror	120 mg/l	Produkter som innehåller hydrolyserade proteiner, peptider och aminosyror”

BILAGA II

Bilagan till direktiv 94/35/EG skall ändras på följande sätt:

1. I första kolumnen i raden för E 420–E 967 skall ”E 968” läggas till.

2. I andra kolumnen i raden för E 420–E 967 skall ”Erytritol” läggas till.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2006/54/EG

av den 5 juli 2006

om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (omarbetning)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 141.3,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ([2]), och

av följande skäl:

(1) Rådets direktiv 76/207/EEG av den 9 februari 1976 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillträde till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor ([3]) och rådets direktiv 86/378/EEG av den 24 juli 1986 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet ([4]) har ändrats mycket ([5]). Rådets direktiv 75/117/EEG av den 10 februari 1975 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagar om tillämpningen av principen om lika lön för kvinnor och män ([6]) och rådets direktiv 97/80/EG av den 15 december 1997 om bevisbörda vid mål om könsdiskriminering ([7]) innehåller också bestämmelser vars syfte är att genomföra principen om likabehandling av kvinnor och män. Eftersom direktiven nu skall ändras igen bör bestämmelserna av tydlighetsskäl omarbetas så att de viktigaste bestämmelserna på detta område liksom vissa konsekvenser av Europeiska gemenskapernas domstols (nedan kallad ”domstolen”) rättspraxis samlas i en enda text.

(2) Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande princip i gemenskapslagstiftningen enligt artiklarna 2 och 3.2 i fördraget och domstolens rättspraxis. Enligt dessa bestämmelser i fördraget är jämställdhet mellan kvinnor och män en ”uppgift” och ett ”syfte” för gemenskapen och de inför en uttrycklig skyldighet att främja jämställdhet i all sin verksamhet.

(3) Domstolen har slagit fast att principen om likabehandling inte kan inskränkas endast till diskriminering som beror på tillhörigheten till endera könet. Med beaktande av principens syfte och arten av de rättigheter som den syftar till att skydda, kan den även tillämpas på fall av diskriminering som har sitt ursprung i en persons könsbyte.

(4) Artikel 141.3 i fördraget innehåller den specifika rättsliga grunden för att vidta gemenskapsåtgärder som säkerställer tillämpningen av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i frågor som rör anställning och yrke, inklusive principen om lika lön för lika arbete eller likvärdigt arbete.

(5) I artiklarna 21 och 23 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna förbjuds också all könsdiskriminering och fastställs rätten till likabehandling av kvinnor och män på alla områden, inklusive i fråga om anställning, arbete och lön.

(6) Trakasserier och sexuella trakasserier strider mot principen om likabehandling av kvinnor och män och utgör könsdiskriminering enligt detta direktiv. Sådana former av diskriminering förekommer inte enbart på arbetsplatsen utan även i samband med tillträde till anställning, yrkesutbildning och yrkesmässig befordran. De bör alltså förbjudas och bör bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner.

(7) I detta sammanhang bör arbetsgivare och de som är ansvariga för yrkesutbildning uppmuntras att vidta åtgärder för att bekämpa alla former av könsdiskriminering, och särskilt att vidta åtgärder för att förebygga trakasserier och sexuella trakasserier på arbetsplatsen samt i samband med tillgång till anställning, yrkesutbildning och yrkesmässig befordran i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

(8) Principen om lika lön för lika eller likvärdigt arbete enligt artikel 141 i fördraget och domstolens fasta rättspraxis är en viktig aspekt av principen om likabehandling av kvinnor och män och en viktig och oundgänglig del av gemen-

([1]) EUT C 157, 28.6.2005, s. 83.

([2]) Europaparlamentets yttrande av den 6 juli 2005 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 10 mars 2006 (EUT C 126 E, 30.5.2006, s. 33) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 1 juni 2006 (ännu ej offentliggjord i EUT).

([3]) EGT L 39, 14.2.1976, s. 40. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/73/EG (EGT L 269, 5.10.2002, s. 15).

([4]) EGT L 225, 12.8.1986, s. 40. Direktivet ändrat genom direktiv 96/97/EG (EGT L 46, 17.2.1997, s. 20).

([5]) Se bilaga I del A.

([6]) EGT L 45, 19.2.1975, s. 19.

([7]) EGT L 14, 20.1.1998, s. 6. Direktivet ändrat genom direktiv 98/52/EG (EGT L 205, 22.7.1998, s. 66).

skapen regelverk, inklusive domstolens rättspraxis, mot könsdiskriminering. Det är därför lämpligt att fastställa bestämmelser för dess genomförande.

(9) För att kunna bedöma huruvida arbetstagare utför lika arbete eller likvärdigt arbete bör man i enlighet med domstolens fasta rättspraxis avgöra om de med avseende på en rad faktorer, bl.a. arbetets art, utbildning och arbetsvillkor, kan anses vara i jämförbara situationer.

(10) Domstolen har slagit fast att under vissa förhållanden principen om lika lön inte bara gäller när kvinnor och män har samma arbetsgivare.

(11) Medlemsstaterna bör tillsammans med arbetsmarknadens parter söka lösa problemet med att kvinnor fortfarande har lägre löner än män och att det finns en könssegregerad arbetsmarknad med hjälp av system för flexibel arbetstid som gör det lättare för såväl män som kvinnor att förena familjeliv och arbetsliv. Detta kan även inbegripa rimlig föräldraledighet som båda föräldrarna kan utnyttja och tillgång till barnomsorg och vård av närstående till ett överkomligt pris.

(12) Särskilda åtgärder bör vidtas för att säkra genomförandet av principen om likabehandling i företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet och tydligare ange dess tillämpningsområde.

(13) I sin dom av den 17 maj 1990 i mål C-262/88 ([1]) slår domstolen fast att alla förmåner som utges enligt företags- eller yrkesbaserade pensionssystem utgör lön i den mening som avses i artikel 141 i fördraget.

(14) Även om begreppet lön enligt artikel 141 i fördraget inte omfattar socialförsäkringsförmåner, har det klart fastställts att pensionssystem för offentligt anställda omfattas av principen om lika lön om förmånerna betalas ut på grund av anställningsförhållandet mellan arbetstagaren och arbetsgivaren, även om detta system är en del av ett allmänt lagstadgat system. Enligt domstolens domar i mål C-7/93 ([2]) och mål C-351/00 ([3]), kommer detta villkor att uppfyllas om pensionssystemet gäller en viss kategori arbetstagare, om förmånerna står i direkt relation till antalet tjänsteår och om beloppet beräknas på grundval av tjänstemannens senaste lön. Av tydlighetsskäl är det därför lämpligt att anta särskilda bestämmelser om detta.

(15) Domstolen har bekräftat att avgifterna för manliga respektive kvinnliga arbetstagare till ett förmånsbestämt pensionssystem omfattas av bestämmelserna i artikel 141 i fördraget. Olikheter i fråga om arbetsgivaravgifter till sådana förmånsbestämda pensionssystem, som baseras på kapitalinvesteringar, där olikheterna beror på försäkringstekniska beräkningsfaktorer som varierar med kön, skall inte bedömas utifrån samma bestämmelse.

(16) När det gäller vissa fonderade förmånsbestämda system kan exempelvis vissa inslag vara olika för kvinnor och män, t.ex. omvandling av en del av en periodisk pension till ett fast belopp, överföring av pensionsrättigheter, efterlevandepension som utbetalas till en närstående i utbyte mot att försäkringstagaren avstår från en del av pensionen, eller sänkt pension när arbetstagaren väljer att gå i förtidspension, när olikheten i belopp beror på effekter av att sådana könsbundna försäkringstekniska beräkningsfaktorer använts vid den tidpunkt när systemets finansiering fastställdes.

(17) Det har slagits fast att förmåner enligt företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet inte skall anses som lön i den mån förmånerna kan hänföras till anställningsperioder som föregår den 17 maj 1990, utom när det gäller arbetstagare eller medförsäkrade som före den dagen har väckt talan vid domstol eller inlett ett likvärdigt förfarande enligt tillämplig nationell lag. Det är därför nödvändigt att begränsa tillämpningen av principen om likabehandling.

(18) Domstolen har konsekvent hävdat att Barberprotokollet ([4]) inte påverkar rätten att ansluta sig till ett företags- eller yrkesbaserat pensionssystem och att begränsningen i tiden av domens rättsverkan i mål C-262/88 inte gäller i fråga om rätten att vara ansluten till ett yrkespensionssystem. Domstolen fastställde även att nationella regler om frister för väckande av talan enligt nationell rätt kan åberopas gentemot arbetstagare som gör gällande sin rätt att vara anslutna till ett yrkespensionssystem under förutsättning att de nationella reglerna inte är mindre gynnsamma för sådan talan än de är för liknande talan av nationell karaktär och att de inte i praktiken omöjliggör utövandet av gemenskapsrätten. Domstolen har även påpekat att den omständigheten att en arbetstagare kan göra anspråk på att med retroaktiv verkan anslutas till ett yrkespensionssystem inte medför att denne kan underlåta att erlägga de avgifter som är hänförliga till ifrågavarande försäkringsperiod.

(19) Att garantera lika möjligheter till anställning och den yrkesutbildning som leder till anställning är av största vikt för tillämpningen av principen om likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet. Undantag från denna princip bör därför begränsas till sådan yrkesverksamhet där det är nödvändigt att anställa en person av visst kön på grund av yrkesverksamhetens natur eller det sammanhang där den utförs, förutsatt att det eftersträvade syftet är legitimt och är i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen.

([1]) C-262/88: Barber mot Guardian Royal Exchange Assurance Group (Rec. 1990, s. I-1889).

([2]) C-7/93: Bestuur van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds mot G. A. Beune (Rec. 1994, s. I-4771).

([3]) C-351/00: Pirkko Niemi (REG 2002, s. I-7007).

([4]) Protokoll nr 17 till artikel 141 till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (1992).

(20) Detta direktiv inskränker inte rätten till föreningsfrihet, inbegripet rätten för var och en att tillsammans med andra bilda fackföreningar och att ansluta sig till dessa för att skydda sina intressen. Åtgärder inom ramen för artikel 141.4 i fördraget kan inbegripa medlemskap i eller fortsatt verksamhet för organisationer eller fackföreningar vars huvudsyfte är att i praktiken främja principen om likabehandling av kvinnor och män.

(21) Förbudet mot diskriminering bör inte hindra att åtgärder bibehålls eller antas för att förhindra eller kompensera nackdelar för en grupp av personer av ett och samma kön. Sådana åtgärder innebär att organisationer för personer av ett och samma kön är tillåtna, om organisationernas huvudsakliga mål är att främja dessa personers särskilda behov och att främja jämställdheten mellan kvinnor och män.

(22) I syfte att i praktiken säkerställa full jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män får principen om likabehandling enligt artikel 141.4 i fördraget inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller besluta om åtgärder som rör särskilda förmåner för att göra det lättare för det underrepresenterade könet att utöva yrkesverksamhet eller för att förebygga eller kompensera nackdelar i yrkeskarriären. Med tanke på det aktuella läget och med beaktande av förklaring nr 28 till Amsterdamfördraget bör medlemsstaterna i första hand sträva efter att förbättra kvinnornas situation i arbetslivet.

(23) Det framgår tydligt av domstolens rättspraxis att ogynnsam behandling av kvinnor som är relaterad till havandeskap eller moderskap utgör direkt könsdiskriminering. Detta direktiv bör därför uttryckligen omfatta sådan behandling.

(24) Domstolen har konsekvent framhållit att det när det gäller principen om likabehandling är legitimt att skydda kvinnans fysiska tillstånd under och efter en graviditet och att vidta åtgärder för moderskapsskydd som ett sätt att uppnå faktisk jämställdhet. Detta direktiv bör därför inte påverka tillämpningen av rådets direktiv 92/85/EEG av den 19 oktober 1992 om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar ([1]). Detta direktiv bör inte heller påverka rådets direktiv 96/34/EG av den 3 juni 1996 om ramavtalet för föräldraledighet, undertecknat av UNICE, CEEP och EFS ([2]).

(25) Av tydlighetsskäl är det därför lämpligt att anta särskilda bestämmelser om skyddet av kvinnors anställningsrättigheter vid moderskapsledighet och särskilt deras rätt att återuppta samma arbete eller ett likvärdigt arbete, inte få försämrade villkor på grund av denna ledighet samt rätten att komma i åtnjutande av de förbättringar av arbetsvillkoren som de skulle ha haft rätt till under sin bortovaro.

([1]) EGT L 348, 28.11.1992, s. 1.

([2]) EGT L 145, 19.6.1996, s. 4. Direktivet ändrat genom direktiv 97/75/EG (EGT L 10, 16.1.1998, s. 24).

(26) I en resolution av den 29 juni 2000 från rådet och ministrarna för sysselsättning och socialpolitik, församlade i rådet, om balans mellan kvinnor och män i deltagandet i arbets- och familjelivet ([3]) uppmuntrades medlemsstaterna att överväga att se över möjligheten att inom sina respektive rättssystem bevilja manliga arbetstagare en individuell och icke överförbar rätt till faderskapsledighet med bibehållande av de rättigheter som är förenade med anställningen.

(27) Liknande överväganden gäller om medlemsstater beviljar män och kvinnor en individuell och icke överförbar rätt till adoptionsledighet. Det är medlemsstaternas uppgift att avgöra huruvida de skall bevilja en sådan rättighet till faderskaps- och/eller adoptionsledighet och även bestämma villkoren, med undantag för uppsägning, avskedande och återgång till arbetet, som faller utanför det här direktivets räckvidd.

(28) För att principen om likabehandling skall kunna genomföras i praktiken måste medlemsstaterna införa lämpliga förfaranden.

(29) Adekvata rättsliga eller administrativa förfaranden för att säkerställa efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i detta direktiv är av största vikt för att principen om likabehandling skall kunna genomföras i praktiken.

(30) Antagandet av reglerna om bevisbörda är viktigt för att säkra att principen om likabehandling upprätthålls i praktiken. Domstolen har förklarat att bestämmelser därför bör antas för att se till att bevisbördan övergår till svaranden när det föreligger ett prima facie-fall av diskriminering, utom vid sådana förfaranden där det åligger domstolen eller annat behörigt nationellt organ att utreda fakta. Det måste dock klargöras att bedömning av fakta som ger anledning att anta att det har förekommit direkt eller indirekt diskriminering även fortsättningsvis är en fråga för det berörda nationella organet i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis. Medlemsstaterna har dessutom möjlighet att på alla stadier av förfarandet införa bevisregler som är fördelaktigare för käranden.

(31) För att detta direktiv skall ge ett effektivare skydd bör föreningar, organisationer och andra rättsliga enheter också ges befogenhet att, på det sätt medlemsstaterna bestämmer, engagera sig i förfaranden, antingen på den klagande personens vägnar eller för att stödja denne, utan att detta påverkar tillämpningen av de nationella regler som rör ombud och försvar.

(32) Med tanke på att rätten till ett effektivt rättsligt skydd är av grundläggande art, bör det säkerställas att arbetstagarna även i fortsättningen omfattas av ett sådant skydd även efter det att det förhållande som gett upphov till den förmodade

([3]) EGT C 218, 31.7.2000, s. 5.

överträdelsen av principen om likabehandling har upphört. En arbetstagare som försvarar eller lämnar bevis till förmån för en person som skyddas enligt detta direktiv bör ha rätt till samma skydd.

(33) För att principen om likabehandling skall få avsedd verkan har domstolen tydligt slagit fast att det skadestånd som tilldöms för överträdelse av denna princip skall vara adekvat i förhållande till den skada som lidits. Därför bör det inte fastställas någon övre gräns för denna kompensation, utom då arbetsgivaren kan bevisa att den enda skada som drabbat en sökande till följd av diskriminering enligt detta direktiv är vägran att ta sökandens ansökan om arbete under övervägande.

(34) För att säkerställa att principen om likabehandling tillämpas i praktiken bör medlemsstaterna främja dialogen mellan arbetsmarknadens parter och, inom ramen för nationell praxis, med icke-statliga organisationer.

(35) Medlemsstaterna bör fastställa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för åsidosättande av skyldigheterna i detta direktiv.

(36) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(37) I syfte att skapa ökad förståelse för varför kvinnor och män behandlas olika på arbetsmarknaden och i arbetslivet bör jämförbar könsuppdelad statistik tas fram, analyseras och tillgängliggöras på lämpliga nivåer.

(38) Likabehandling av kvinnor och män på arbetsmarknaden och i arbetslivet kan inte inskränkas till lagstiftningsåtgärder. Europeiska unionen och medlemsstaterna bör i stället fortsätta att i största möjliga utsträckning göra allmänheten medveten om lönediskrimineringen och sträva efter att förändra den allmänna attityden genom att i möjligaste mån engagera alla berörda parter, både på offentlig och privat nivå. Dialogen mellan arbetsmarknadens parter kan spela en viktig roll i detta arbete.

(39) Skyldigheten att införliva detta direktiv i nationell lagstiftning bör bara gälla de bestämmelser som har ändrats i sak jämfört med tidigare direktiv. Skyldigheten att införliva de bestämmelser som är oförändrade föreligger enligt de tidigare direktiven.

(40) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande i nationell lagstiftning och tillämpning av de direktiv som anges i bilaga I del B.

(41) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet ”Bättre lagstiftning” [1] uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så vitt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan detta direktiv och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att säkerställa att principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet genomförs.

Därför innehåller det bestämmelser för att genomföra principen om likabehandling i fråga om följande:

a) Tillträde till anställning, inklusive befordran, och yrkesutbildning.

b) Arbetsvillkor, inklusive lön.

c) Företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet.

Det innehåller också bestämmelser om fastställande av lämpliga förfaranden för att garantera att detta genomförande blir effektivare.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv avses med

a) direkt diskriminering: när en person på grund av kön behandlas mindre förmånligt än en annan person behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation,

b) indirekt diskriminering: när en skenbart neutral bestämmelse eller ett skenbart neutralt kriterium eller förfaringssätt särskilt missgynnar personer av ett visst kön jämfört med personer av det andra könet, om inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet objektivt kan motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga,

c) trakasserier: när ett oönskat beteende som har samband med en persons kön förekommer och syftar till eller leder till att en persons värdighet kränks och att en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller kränkande stämning skapas,

[1] EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

d) sexuella trakasserier: när någon form av oönskat verbalt, icke-verbalt eller fysiskt beteende av sexuell natur förekommer som syftar till eller leder till att en persons värdighet kränks, särskilt när en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller kränkande stämning skapas,

e) lön: den gängse grund- eller minimilönen samt alla övriga förmåner i form av kontanter eller naturaförmåner som arbetstagaren, direkt eller indirekt, får av sin arbetsgivare på grund av anställningen,

f) företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem: system som inte regleras av rådets direktiv 79/7/EEG av den 19 december 1978 om successivt genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet i fråga om social trygghet ([1]) vilkas syfte är att ge dem som arbetar, både anställda och egenföretagare, i ett företag eller i en grupp av företag, inom ett område för ekonomisk verksamhet eller yrkessektor eller grupp av sådana sektorer, förmåner som skall komplettera förmånerna enligt lagstadgade system för social trygghet eller ersätta dessa, vare sig deltagandet i sådana system är obligatoriskt eller frivilligt.

2. I detta direktiv avses med diskriminering

a) trakasserier och sexuella trakasserier, och annan mindre förmånlig behandling på grund av att en person avvisar eller låter bli att reagera mot ett sådant beteende,

b) instruktion att diskriminera personer på grund av kön,

c) varje form av mindre förmånlig behandling av en kvinna som har samband med graviditet eller barnledighet i den mening som avses i direktiv 92/85/EEG.

Artikel 3

Positiv särbehandling

Medlemsstaterna får behålla eller besluta om åtgärder inom ramen för artikel 141.4 i fördraget för att i praktiken säkerställa full jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet.

([1]) EGT L 6, 10.1.1979, s. 24.

AVDELNING II

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

KAPITEL 1

Lika lön

Artikel 4

Förbud mot diskriminering

För lika eller likvärdigt arbete skall direkt och indirekt könsdiskriminering avskaffas vid alla former och villkor för ersättning.

I synnerhet när ett arbetsvärderingssystem används för att bestämma lön, skall detta vara baserat på samma kriterier för både kvinnor och män och vara utformat så att det utesluter all könsdiskriminering.

KAPITEL 2

Likabehandling i företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem

Artikel 5

Förbud mot diskriminering

Utan att det påverkar artikel 4 skall det inte förekomma någon direkt eller indirekt könsdiskriminering i företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet i fråga om

a) sådana förmåners räckvidd och villkoren för att få del av dem,

b) skyldighet att betala avgifter och beräkningen av avgifterna,

c) beräkningen av förmåner, däribland tilläggsförmåner avseende make/maka eller närstående och de villkor som avgör hur länge rätten till förmånerna skall kvarstå.

Artikel 6

Tillämplighet på personer

Detta kapitel skall gälla för medlemmar av den förvärvsarbetande befolkningen, däribland egenföretagare, personer vars verksamhet avbrutits av sjukdom, barnafödande, olycksfall eller ofrivillig arbetslöshet samt arbetssökande liksom även pensionerade och invalidiserade arbetstagare, och deras medförsäkrade i enlighet med nationell lag och/eller praxis.

Artikel 7

Materiellt tillämpningsområde

1. Detta kapitel gäller

a) företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem som lämnar skydd vid

i) sjukdom,

ii) invaliditet,

iii) ålderdom inklusive förtidspensionering,

iv) olycksfall i arbetet samt yrkessjukdomar,

v) arbetslöshet,

b) företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem som ger andra sociala förmåner i form av kontanter eller naturaförmåner och i synnerhet efterlevandeförmåner samt familjebidrag, om sådana förmåner utgör en ersättning som arbetsgivaren betalar den anställde.

2. Detta kapitel gäller också pensionssystem för en viss kategori offentligt anställda, om förmånerna som betalas ut inom systemet betalas på grund av anställningsförhållandet. Detta skall inte påverkas av att sådana system ingår i allmänna lagstadgade pensionssystem.

Artikel 8

Undantag från det materiella tillämpningsområdet

1. Detta kapitel gäller inte

a) individuella avtal för egenföretagare,

b) system för egenföretagare med endast en deltagare,

c) anställda löntagares försäkringsavtal där arbetsgivaren inte är part,

d) frivilliga bestämmelser i företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem som erbjuds deltagare individuellt för att garantera dem

i) antingen ytterligare förmåner,

ii) eller ett val av dag då de normala förmånerna för egenföretagare utfaller, eller ett val mellan flera förmåner,

e) företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem i den mån förmånerna finansieras genom avgifter som betalas frivilligt av arbetstagare.

2. Detta kapitel hindrar inte en arbetsgivare från att bevilja personer som redan har uppnått pensionsåldern enligt ett företags- eller yrkesbaserat socialförsäkringssystem, men som ännu inte har uppnått pensionsåldern för lagstadgad pension, ett pensionstillägg vars syfte är att göra förmånsbeloppet likvärdigt med eller nästan likvärdigt med det belopp som betalas ut till personer av det andra könet i samma situation, vilka redan har uppnått den lagstadgade pensionsåldern, fram till dess att de personer som åtnjuter tillägget uppnår den lagstadgade pensionsåldern.

Artikel 9

Exempel på diskriminering

1. Med bestämmelser som står i strid med likabehandlingsprincipen avses sådana bestämmelser som direkt eller indirekt utgår från kön, när det gäller att

a) avgöra vilka personer som får delta i ett företags- eller yrkesbaserat socialförsäkringssystem,

b) fastställa om deltagande i ett företags- eller yrkesbaserat socialförsäkringssystem skall vara obligatoriskt eller frivilligt,

c) fastställa olika regler för ålder för inträde i systemet eller vilken anställningsperiod eller försäkringsperiod i detta som minst krävs för att erhålla dess förmåner,

d) fastställa olika regler, förutom vad som bestäms i h och j, för återbetalning av avgifter då en arbetstagare lämnar ett system utan att ha uppfyllt de villkor som garanterar honom en uppskjuten rätt till långtidsförmåner,

e) ställa olika villkor för beviljande av förmåner eller att inskränka förmånerna till arbetstagare av det ena eller andra könet,

f) fastställa olika pensionsålder,

g) temporärt upphäva innehavet eller förvärvet av rättigheter under moderskapsledighet eller ledighet av familjeskäl som beviljas enligt lag eller avtal och betalas av arbetsgivaren,

h) fastställa olika förmånsnivåer, utom i den mån det kan vara nödvändigt för att ta hänsyn till försäkringstekniska beräkningsfaktorer, som är olika beroende på kön, för avgiftsbaserade system; när det gäller fonderade förmånsbestämda system kan vissa inslag skilja sig åt, där olikheten i belopp beror på effekter av att försäkringstekniska faktorer använts, vilka skilde sig åt beroende på kön vid den tidpunkt när systemet fonderades.

i) fastställa olika nivåer för arbetstagares avgifter,

j) fastställa olika nivåer för arbetsgivaravgifter, utom

i) vid avgiftsbestämda system om syftet är att utjämna de slutliga förmånernas belopp eller att göra dem mer likartade för bägge könen,

ii) vid fonderade förmånsbestämda system där arbetsgivarens bidrag är avsedda att säkerställa nödvändiga medel för att täcka kostnaden för de baserade förmånerna,

k) fastställa olika normer eller normer tillämpliga endast på arbetstagare av ett specificerat kön, utom i de fall som föreskrivs i h och j, i fråga om garantin för eller bibehållandet av rätten till uppskjutna förmåner, då en arbetstagare lämnar ett system.

2. När man överlämnar åt förmånssystemets förvaltning att inom räckvidden för detta kapitel efter gottfinnande bevilja förmåner, skall den rätta sig efter likabehandlingsprincipen.

Artikel 10

Genomförande vad avser egen företagare

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de bestämmelser i företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem för egenföretagare som strider mot likabehandlingsprincipen har reviderats och trätt i kraft senast den 1 januari 1993 eller, för medlemsstater som anslöt sig efter detta datum, det datum då direktiv 86/378/EEG blev tillämpligt på deras territorium.

2. Detta kapitel skall inte utesluta att de bestämmelser för rättigheter och skyldigheter som gällde under medlemskapet i ett företags- eller yrkesbaserat socialförsäkringssystem för egenföretagare, innan systemet reviderades, fortfarande skall gälla för tiden i fråga.

Artikel 11

Möjlighet till uppskjutande vad avser egenföretagare

Medlemsstaterna får, när det gäller företags- eller yrkesbaserade socialförsäkringssystem för egenföretagare, uppskjuta en obligatorisk tillämpning av likabehandlingsprincipen i fråga om

a) att avgöra pensionsålder i syfte att bevilja ålderspension och de eventuella konsekvenserna för andra förmåner,

i) antingen till den dag då sådan likabehandling uppnås i lagstadgade system,

ii) eller senast till dess att sådan likabehandling krävs genom ett direktiv,

b) efterlevandepensioner till dess att det i gemenskapslagstiftningen stadgas att likabehandlingsprincipen skall gälla i lagstadgade system för social trygghet i detta avseende,

c) tillämpningen av artikel 9.1 i vad gäller användningen av försäkringstekniska beräkningsfaktorer fram till den 1 januari 1999 eller, för medlemsstater som anslöt sig efter detta datum, det datum då direktiv 86/378/EEG blev tillämpligt på deras territorium.

Artikel 12

Retroaktiv verkan

1. Varje bestämmelse som syftar till att genomföra detta kapitel, när det gäller arbetstagare, skall omfatta alla förmåner från företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet som härrör från anställningstiden efter den 17 maj 1990 och skall tillämpas retroaktivt till den dagen, utan att det påverkar rättigheter för de arbetstagare eller deras medförsäkrade som före den dagen har väckt talan vid domstol eller inlett ett likvärdigt förfarande enligt nationell lag. I det fallet skall genomförandebestämmelserna tillämpas retroaktivt till den 8 april 1976 och omfatta alla förmåner som härrör från anställningsperioder efter den dagen. För medlemsstater som anslöt sig till gemenskapen efter den 8 april 1976 och före den 17 maj 1990 skall den dagen ersättas av den dag då artikel 141 i fördraget blev tillämplig på deras territorium.

2. Den andra meningen i punkt 1 hindrar inte tillämpningen av nationella bestämmelser om frister som kan åberopas vid talan mot arbetstagare eller deras medförsäkrade som har väckt talan vid domstol eller inlett ett likvärdigt förfarande enligt nationell lag före den 17 maj 1990, under förutsättning att de nationella bestämmelserna inte är mindre förmånliga för en talan av det slaget än för liknande talan av inhemsk art och att de inte gör utövandet av rättigheter som följer av gemenskapsrätten omöjligt i praktiken.

3. För medlemsstater vilkas anslutning ägde rum efter den 17 maj 1990 och som den 1 januari 1994 var parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall datumet den 17 maj 1990 i punkt 1 första meningen ersättas med datumet den 1 januari 1994.

4. För andra medlemsstater vilkas anslutning ägde rum efter den 17 maj 1990 skall datumet den 17 maj 1990 i punkterna 1 och 2 ersättas av det datum då artikel 141 i fördraget blev tillämplig på deras territorium.

Artikel 13

Flexibel pensionsålder

Om män och kvinnor har rätt att begära flexibel pensionsålder enligt samma villkor skall det inte anses vara oförenligt med detta kapitel.

KAPITEL 3

Likabehandling i fråga om tillträde till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor

Artikel 14

Förbud mot diskriminering

1. Det får inte förekomma någon direkt eller indirekt könsdiskriminering i den offentliga eller privata sektorn, inbegripet offentliga organ i fråga om följande:

a) Villkor för tillträde till anställning, till verksamhet som egenföretagare och till yrkesutövning, inklusive urvalskriterier och krav för anställning inom alla verksamhetsgrenar på alla nivåer i arbetslivet, inbegripet befordran.

b) Tillträde till alla typer och alla nivåer av yrkesvägledning, yrkesutbildning, högre yrkesutbildning och omskolning, inklusive yrkespraktik.

c) Anställnings- och arbetsvillkor, inklusive villkor för att ett anställningsförhållande skall upphöra, och löner enligt artikel 141 i fördraget.

d) Medlemskap och medverkan i en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation eller i andra organisationer vars medlemmar utövar ett visst yrke, inbegripet de förmåner som dessa organisationer tillhandahåller.

2. Medlemsstaterna får i fråga om tillträde till anställning, inbegripet den utbildning som leder därtill, föreskriva att en sådan särbehandling som föranleds av en egenskap som hänförs till kön inte skall utgöra diskriminering, om denna egenskap, på grund av yrkesverksamhetens natur eller det sammanhang där den utförs, utgör ett verkligt och avgörande yrkeskrav, förutsatt att dess mål är berättigat och kravet är rimligt.

Artikel 15

Återgång till arbete efter moderskapsledighet

En kvinna som är moderskapsledig skall vid ledighetens slut ha rätt att återgå till sitt arbete eller ett likvärdigt arbete, på villkor som inte är mindre gynnsamma för henne och komma i åtnjutande av de förbättringar av arbetsvillkoren som hon skulle ha haft rätt till under sin bortovaro.

Artikel 16

Faderskapsledighet och adoptionsledighet

Detta direktiv skall inte påverka medlemsstaternas rätt att erkänna särskild rätt till faderskapsledighet och/eller adoptionsledighet. Medlemsstater som erkänner sådan rätt skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda manliga och kvinnliga arbetstagare mot uppsägning och avskedande på grund av att de utövar denna rätt och se till att de vid slutet av en sådan ledighet har rätt att återgå till sitt arbete, eller ett likvärdigt arbete på villkor som inte är mindre gynnsamma för dem, och komma i åtnjutande av de förbättringar av arbetsvillkoren som de skulle ha haft rätt till under sin bortovaro.

AVDELNING III

ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER

KAPITEL 1

Rättsmedel och efterlevnaden av bestämmelserna

Avsnitt 1

Rättsmedel

Artikel 17

Tillvaratagande av rättigheter

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla som anser sig förfördelade på grund av att principen om likabehandling inte har tillämpats på dem, efter att eventuellt ha vänt sig till andra behöriga myndigheter, inbegripet, när de anser det lämpligt, förlikningsförfaranden, har tillgång till rättsliga förfaranden, för att säkerställa efterlevnaden av skyldigheterna enligt detta direktiv, även efter det att den situation i vilken diskrimineringen uppges ha förekommit har upphört.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att föreningar, organisationer eller andra rättsliga enheter som i enlighet med de kriterier som fastställs i deras nationella lagstiftning har ett berättigat intresse av att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv efterlevs får, på den klagande personens vägnar eller för att stödja denne, med hans eller hennes tillstånd, engagera sig i de rättsliga och/eller administrativa förfaranden som finns för att säkerställa efterlevnaden av skyldigheterna enligt detta direktiv.

3. Punkterna 1 och 2 påverkar inte tillämpningen av nationella regler om tidsfrister för att väcka talan som rör principen om likabehandling.

Artikel 18

Kompensation eller gottgörelse

Medlemsstaterna skall i sina rättsordningar införa nödvändiga bestämmelser för att säkerställa en faktisk och effektiv kompensation eller gottgörelse, enligt vad medlemsstaterna bestämmer, för den förlust och skada som lidits av den person som drabbats av könsdiskriminering, på ett sätt som är avskräckande och står i proportion till den skada som lidits. Sådan kompensation eller gottgörelse får inte begränsas av en i förväg fastställd övre gräns, utom i de fall då arbetsgivaren kan bevisa att den enda skada som en sökande lidit till följd av diskriminering i den mening som avses i detta direktiv är vägran att ta sökandens ansökan under övervägande.

Avsnitt 2

Bevisbörda

Artikel 19

Bevisbörda

1. Medlemsstaterna skall i enlighet med sina nationella rättssystem vidta nödvändiga åtgärder för att se till att svaranden är skyldig att bevisa att det inte föreligger något brott mot likabehandlingsprincipen när personer, som anser sig förfördelade på grund av att likabehandlingsprincipen inte har tillämpats på dem, inför domstol eller annan behörig myndighet lägger fram sådana fakta som ger anledning att anta att det har förekommit direkt eller indirekt diskriminering.

2. Punkt 1 skall inte förhindra att medlemsstaterna inför bevisregler som är fördelaktigare för käranden.

3. Medlemsstaterna kan avstå från att tillämpa punkt 1 på förfaranden där det åligger domstolen eller den behöriga instansen att utreda fakta i målet.

4. Punkterna 1, 2 och 3 skall även tillämpas på

a) de förhållanden som avses i artikel 141 i fördraget och, i den mån det förekommer könsdiskriminering, direktiven 92/85/EEG och 96/34/EG,

b) alla civila eller administrativa förfaranden inom den offentliga eller den privata sektorn vilka innebär att talan kan föras enligt nationell rätt för att bestämmelserna i led a skall tillämpas, med undantag av utomrättsliga förfaranden av frivillig art eller som föreskrivs i nationell rätt.

5. Denna artikel skall inte tillämpas på straffrättsliga förfaranden, om inte medlemsstaterna beslutar det.

KAPITEL 2

Främjande av likabehandling – dialog

Artikel 20

Jämställdhetsorgan

1. Medlemsstaterna skall utse och genomföra de nödvändiga förberedelserna för ett eller flera organ för främjande, analys och kontroll av samt till stöd för likabehandling av alla personer utan könsdiskriminering. Dessa organ får utgöra en del av de organ som på nationell nivå ansvarar för att tillvarata de mänskliga rättigheterna eller att ta till vara enskildas rättigheter.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att behörigheten för dessa organ omfattar följande:

a) Att på ett oberoende sätt bistå personer som utsatts för diskriminering genom att driva klagomål om diskriminering, utan att det påverkar rättigheterna för personer som har blivit diskriminerade eller för föreningar, organisationer eller andra rättsliga enheter som avses i artikel 17.2.

b) Att genomföra oberoende undersökningar om diskriminering.

c) Att offentliggöra oberoende rapporter om och lämna rekommendationer i frågor som rör sådan diskriminering.

d) Att utbyta tillgänglig information med motsvarande organ på europeisk nivå, exempelvis ett framtida europeiskt jämställdhetsinstitut.

Artikel 21

Social dialog

1. Medlemsstaterna skall, i enlighet med nationell sedvänja och praxis, vidta lämpliga åtgärder för att främja dialogen mellan arbetsmarknadens parter i syfte att främja likabehandling, inklusive till exempel genom att övervaka praxis på arbetsplatser, vid yrkesutbildning, när det gäller tillträde till anställning och yrkesmässig befordran samt genom övervakning av kollektivavtal, etiska regler, forskning eller utbyte av erfarenheter och god praxis.

2. Medlemsstaterna skall, när detta står i överensstämmelse med nationell sedvänja och praxis, uppmuntra arbetsmarknadens parter att, utan att deras oberoende åsidosätts, främja likabehandling av kvinnor och män, och flexibla arbetslösningar i syfte att underlätta förenande av arbete och familjeliv, och att, på lämplig nivå, avtala om bestämmelser mot diskriminering på de områden som avses i artikel 1 och som faller inom räckvidden för förhandlingar om kollektivavtal. Dessa överenskommelser skall beakta bestämmelserna i detta direktiv och motsvarande nationella genomförandeåtgärder.

3. Medlemsstaterna skall i enlighet med nationell lagstiftning, nationella kollektivavtal eller nationell praxis uppmuntra arbetsgivarna att på ett planerat och systematiskt sätt främja likabehandling av kvinnor och män på arbetsplatsen när det gäller tillträde till anställning, yrkesutbildning och yrkesmässig befordran.

4. I detta syfte skall arbetsgivarna uppmuntras att med lämpliga jämna mellanrum förse arbetstagarna och/eller deras företrädare med lämplig information om likabehandlingen av kvinnor och män inom företaget.

Denna information kan innehålla en översyn av andelen kvinnor och män på olika nivåer i organisationen, deras löner och löneskillnader, och eventuella åtgärder för att i samarbete med arbetstagarrepresentanterna förbättra situationen.

Artikel 22

Dialog med icke-statliga organisationer

Medlemsstaterna skall främja en dialog med lämpliga icke-statliga organisationer som i enlighet med nationell lag och praxis har ett

berättigat intresse av att motverka könsdiskriminering i syfte att främja principen om likabehandling.

KAPITEL 3

Allmänna övergripande bestämmelser

Artikel 23

Efterlevnad

Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att

a) lagar och andra författningar som strider mot principen om likabehandling upphävs,

b) bestämmelser som strider mot principen om likabehandling i individuella avtal eller kollektivavtal, i interna regler för företag samt i regler för fria yrkesutövare och arbetstagar- eller arbetsgivarorganisationer, eller enligt någon annan ordning skall eller får förklaras ogiltiga eller ändras,

c) företags- eller yrkesbaserade system för social trygghet som innehåller sådana villkor inte får godkännas eller förlängas genom administrativa åtgärder.

Artikel 24

Skydd mot repressalier

Medlemsstaterna skall i sina rättsordningar införa nödvändiga bestämmelser för att skydda anställda, inbegripet dem som är arbetstagarrepresentanter enligt nationell lag och/eller praxis, mot uppsägning eller annan ogynnsam behandling som utgör en reaktion från arbetsgivarens sida på ett klagomål inom företaget eller ett rättsligt förfarande som syftar till att se till att principen om likabehandling följs.

Artikel 25

Sanktioner

Medlemsstaterna skall bestämma vilka sanktioner som skall tillämpas på överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv och vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna, som kan bestå av skadestånd till den diskriminerade personen, skall vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna skall anmäla dessa bestämmelser till kommissionen senast den 5 oktober 2005, och alla senare ändringar som gäller dem utan dröjsmål.

Artikel 26

Förebyggande av diskriminering

Medlemsstaterna skall i enlighet med nationell lagstiftning, kollektivavtal eller praxis uppmuntra arbetsgivare och dem som ansvarar för tillgång till yrkesutbildning att vidta effektiva åtgärder för att förebygga alla former av könsdiskriminering, särskilt trakasserier och sexuella trakasserier på arbetsplatsen, när det gäller tillträde till anställning, yrkesutbildning och yrkesmässig befordran.

Artikel 27

Minimikrav

1. Medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser som är mer fördelaktiga för skyddet av principen om likabehandling än de som anges i detta direktiv.

2. Genomförandet av bestämmelserna i detta direktiv skall under inga omständigheter vara en tillräcklig motivering för att sänka skyddsnivån för arbetstagare på det område som omfattas av direktivet, utan att detta påverkar medlemsstaternas rätt att med hänsyn till en förändrad situation införa lagar och andra författningar som skiljer sig från dem som gäller när detta direktiv anmäls, under förutsättning att direktivets bestämmelser uppfylls.

Artikel 28

Förhållandet till gemenskapsbestämmelser och nationella bestämmelser

1. Detta direktiv skall inte påverka bestämmelser om skydd för kvinnor, särskilt beträffande graviditet och moderskap.

2. Detta direktiv skall inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i direktiv 96/34/EG och direktiv 92/85/EEG.

Artikel 29

Jämställdhetsintegrering

Medlemsstaterna skall aktivt ta hänsyn till målet att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män när de utarbetar och genomför lagar och andra författningar samt politiska beslut eller riktlinjer och verksamhet på de områden som avses i detta direktiv.

Artikel 30

Informationsspridning

Medlemsstaterna skall se till att samtliga berörda personer på alla lämpliga sätt, till exempel på arbetsplatsen, informeras om de åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv samt om de bestämmelser som redan gäller.

AVDELNING IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 31

Rapporter

1. Medlemsstaterna skall senast den 15 februari 2011 till kommissionen överlämna all den information som behövs för att kommissionen skall kunna utarbeta en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av detta direktiv.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 skall medlemsstaterna vart fjärde år underrätta kommissionen om bestämmelser som rör åtgärder som antagits i enlighet med artikel 141.4 i fördraget samt information om dessa åtgärder och genomförandet av dem. På grundval av den informationen kommer kommissionen vart fjärde år att anta och offentliggöra en rapport med en jämförande utvärdering av åtgärder med hänsyn till förklaring nr 28 som fogas till slutakten till Amsterdamfördraget.

3. Medlemsstaterna skall utvärdera den yrkesverksamhet som avses i artikel 14.2 för att mot bakgrund av den sociala utvecklingen avgöra, om det är berättigat att bibehålla ifrågavarande undantag. De skall underrätta kommissionen om resultaten av denna utvärdering med jämna mellanrum, dock minst vart åttonde år.

Artikel 32

Översyn

Senast den 15 februari 2013 skall kommissionen se över tillämpningen av detta direktiv och om nödvändigt föreslå ändringar.

Artikel 33

Genomförande

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 15 augusti 2008 eller se till att arbetsmarknadens parter genom avtal senast den dagen inför de bestämmelser som krävs. Medlemsstaterna får, om det är nödvändigt att beakta särskilda svårigheter, dröja ytterligare högst ett år med att följa detta direktiv. Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att de skall kunna garantera att de mål som fastställs i detta direktiv uppfylls. De skall genast överlämna texterna till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De skall också innehålla ett uttalande om att hänvisningar i lagar och andra författningar till direktiv som upphävts genom detta direktiv skall tolkas som hänvisningar till direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras och hur uttalandet skall formuleras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Skyldigheten att införliva detta direktiv i nationell lagstiftning skall bara gälla de bestämmelser som har ändrats i sak jämfört med tidigare direktiv. Skyldigheten att införliva de bestämmelser som är i huvudsak oförändrade föreligger enligt de tidigare direktiven.

Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 34

Upphävande

1. Direktiven 75/117/EEG, 76/207/EEG, 86/378/EEG och 97/80/EG skall upphöra att gälla med verkan från och med den 15 augusti 2009, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller tidsfristerna för att införliva direktivet i nationell lagstiftning och tidpunkten för tillämpningen av de direktiv som förtecknas i bilaga I del B.

2. Hänvisningar till de upphävda direktiven skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 35

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 36

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 5 juli 2006.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
J. BORRELL FONTELLES	P. LEHTOMÄKI
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA I

DEL A

Upphävda direktiv med efterföljande ändringar

Rådets direktiv 75/117/EEG	EGT L 45, 19.2.1975, s. 19
Rådets direktiv 76/207/EEG	EGT L 39, 14.2.1976, s. 40
Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/73/EG	EGT L 269, 5.10.2002, s. 15
Rådets direktiv 86/378/EEG	EGT L 225, 12.8.1986, s. 40
Rådets direktiv 96/97/EG	EGT L 46, 17.2.1997, s. 20
Rådets direktiv 97/80/EG	EGT L 14, 20.1.1998, s. 6
Rådets direktiv 98/52/EG	EGT L 205, 22.7.1998, s. 66

DEL B

Förteckning över tidsfrister för införlivande i nationell lagstiftning och datum för tillämpning

(enligt artikel 34.1)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Datum för tillämpning
Direktiv 75/117/EEG	19.2.1976	
Direktiv 76/207/EEG	14.8.1978	
Direktiv 86/378/EEG	1.1.1993	
Direktiv 96/97/EG	1.7.1997	17 maj 1990 för arbetstagare, med undantag för personer som före detta datum väckt talan vid domstol eller inlett ett likvärdigt förfarande enligt tillämplig nationell lagstiftning. Artikel 8 i direktiv 86/378/EEG: senast 1 januari 1993. Artikel 6.1 i första strecksatsen i direktiv 86/378/EEG: senast 1 januari 1999.
Direktiv 97/80/EG	1.1.2001	För Förenade kungariket den 22 juli 2001.
Direktiv 98/52/EG	22.7.2001	
Direktiv 2002/73/EG	5.10.2005	

BILAGA II

Jämförelsetabell

Direktiv 75/117/EEG	Direktiv 76/207/EEG	Direktiv 86/378/EEG	Direktiv 97/80/EG	Detta direktiv
—	Artikel 1.1	Artikel 1	Artikel 1	Artikel 1
—	Artikel 1.2	—	—	—
—	Artikel 2.2 första strecksatsen	—	—	Artikel 2.1 a
—	Artikel 2.2 andra strecksatsen	—	Artikel 2.2	Artikel 2.1 b
—	Artikel 2.2 tredje och fjärde strecksatserna	—	—	Artikel 2.1 c och d
—	—	—	—	Artikel 2.1 e
—	—	Artikel 2.1	—	Artikel 2.1 f
—	Artikel 2.3, 2.4 och 2.7 tredje stycket	—	—	Artikel 2.2
—	Artikel 2.8	—	—	Artikel 3
Artikel 1	—	—	—	Artikel 4
—	—	Artikel 5.1	—	Artikel 5
—	—	Artikel 3	—	Artikel 6
—	—	Artikel 4	—	Artikel 7.1
—	—	—	—	Artikel 7.2
—	—	Artikel 2.2	—	Artikel 8.1
—	—	Artikel 2.3	—	Artikel 8.2
—	—	Artikel 6	—	Artikel 9
—	—	Artikel 8	—	Artikel 10
—	—	Artikel 9	—	Artikel 11
—	—	(Artikel 2 i direktiv 96/97/EG)	—	Artikel 12
—	—	Artikel 9a	—	Artikel 13
—	Artiklarna 2.1 och 3.1	—	Artikel 2.1	Artikel 14.1
—	Artikel 2.6	—	—	Artikel 14.2
—	Artikel 2.7 andra stycket	—	—	Artikel 15
—	Artikel 2.7 fjärde stycket andra och tredje meningarna	—	—	Artikel 16
Artikel 2	Artikel 6.1	Artikel 10	—	Artikel 17.1
—	Artikel 6.3	—	—	Artikel 17.2
—	Artikel 6.4	—	—	Artikel 17.3

Direktiv 75/117/EEG	Direktiv 76/207/EEG	Direktiv 86/378/EEG	Direktiv 97/80/EG	Detta direktiv
—	Artikel 6.2	—	—	Artikel 18
—	—	—	Artiklarna 3 och 4	Artikel 19
—	Artikel 8a	—	—	Artikel 20
—	Artikel 8b	—	—	Artikel 21
—	Artikel 8c	—	—	Artikel 22
Artiklarna 3 och 6	Artikel 3.2 a	—	—	Artikel 23 a
Artikel 4	Artikel 3.2 b	Artikel 7 a	—	Artikel 23 b
—	—	Artikel 7 b	—	Artikel 23c
Artikel 5	Artikel 7	Artikel 11	—	Artikel 24
Artikel 6	—	—	—	—
—	Artikel 8d	—	—	Artikel 25
—	Artikel 2.5	—	—	Artikel 26
—	Artikel 8e.1	—	Artikel 4.2	Artikel 27.1
—	Artikel 8e.2	—	Artikel 6	Artikel 27.2
—	Artikel 2.7 första stycket	Artikel 5.2	—	Artikel 28.1
—	Artikel 2.7 fjärde stycket första meningen	—	—	Artikel 28.2
—	Artikel 1.1 a	—	—	Artikel 29
Artikel 7	Artikel 8	—	Artikel 5	Artikel 30
Artikel 9	Artikel 10	Artikel 12.2	Artikel 7 fjärde stycket	Artikel 31.1 och 31.2
—	Artikel 9.2	—	—	Artikel 31.3
—	—	—	—	Artikel 32
Artikel 8	Artikel 9.1 första stycket samt artikel 9.2 och 9.3	Artikel 12.1	Artikel 7 första, andra och tredje styckena	Artikel 33
—	Artikel 9.1 andra stycket	—	—	—
—	—	—	—	Artikel 34
—	—	—	—	Artikel 35
—	—	—	—	Artikel 36
—	—	Bilaga	—	—